

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 12/29, p. 505-544

DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.12376>
ISSN: 1308-2140, ANKARA-TURKEY

Article Info/Makale Bilgisi

Referees/Hakemler: Prof. Dr. Serhat ZAMAN –
Doç. Dr. Süleyman ELMACI – Yrd. Doç. Dr. Zafer BAŞKAYA

This article was checked by iThenticate.

KUZALAN ŞEHALESİ TABİAT PARKI'NIN COĞRAFİ ÖZELLİKLERİ İLE EKOTURİZM VE REKREASYON OLANAKLARI BAKIMINDAN İNCELENMESİ

İbrahim SEZER - Ünsal BEKDEMİR***

ÖZET

Tabiat parkları gibi koruma alanları, son yıllarda ekoturizm ve rekreasyonel faaliyetler için değerlendirilebilmektedir. Uygulama sahası bir tabiat parkı olunca yapılacak ekoturizm aktivitelerinin ve rekreasyonel faaliyetlerin çok daha dikkatli bir şekilde gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda koruma alanlarının bazı kısımlarının kontrollü ve çevresel etkilerin minimum düzeyde tutularak doğasever insanların ilgisine açılması, ekoturizm ve rekreasyon faaliyetlerinin geliştirebilmesi mümkün olabilmektedir.

Doğu Karadeniz Bölümü'nde yer alan Giresun ilinde doğal güzellikleri ile dikkat çeken, ekoturizm aktivitelerinin ve rekreasyon faaliyetlerinin yapılabileceği tabiat parkları mevcuttur. Bu bağlamda çalışma sahamız olan ve 2013 yılında tabiat parkı ilan edilerek koruma altına alınan Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkı, değerlendirilebilecek bir doğal ortamdır. Giresun ilinin Dereli ilçesi sınırları içerisinde yer alan tabiat parkı, milli park düzeyinde doğal kaynak potansiyeline sahiptir. Söz konusu tabiat parkı, başta Kuzalan Şelalesi ve travertenler olmak üzere şelaleleriyle, demirli ve kükürtlü suların çıktığı gözeleriyle, traverten mağaralarıyla, ladin, kayın, göknar ve şimşir ağaçlarıyla, su basar ormanıya, zengin flora ve faunasıyla ve tarihi değirmenleriyle dikkat çekmektedir. Bunun yanı sıra hemen yakınındaki Kuzalan Mahallesi ve Alancık köy yerleşmesi ile Kulakkaya Yaylası gibi yayla yerleşmelerinde Karadeniz kırsal yaşam kültürünün ilgi çekici örnekleri de mevcuttur. Dolayısıyla koruma-kullanma dengesine dikkat edilmesi ve sürdürülebilirlik ilkesine titizlikle uyulmasıyla tabiat parkının değerlendirilebilmesi, rekreasyonel faaliyetlerin ve bazı ekoturizm etkinliklerinin (doğa yürüyüşü, foto safari, yaban hayatı gözlemciliği, botanik turizmi, sportif olta balıkçılığı, manzara izleme, kamp ve karavan turizmi, köy gezileri vb) gerçekleştirilebilmesi mümkündür. Böylesi doğal mekanların dikkatlice ekoturizme kazandırılmasıyla hem bu bölgede

* Yrd. Doç. Dr. Giresun Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü, El-mek: ibrahimsezer@mynet.com

** Prof. Dr. Giresun Ü. Eğitim Fak. İlköğretim Bölümü, El-mek: unbekdemir@hotmail.com

doğa koruma bilincinin yaygınlaştırılması hem turizm faaliyetlerinin çeşitlendirilmesi hem de bölge ekonomisine önemli katkılar yapılabilmesi mümkün olabilir.

Anahtar Kelimeler: Kuzalan, Şelale, Traverten, Tabiat Parkı, Ekoturizm.

INVESTIGATION OF GEOGRAPHICAL FEATURES AND ECOTURISM AND RECREATION OPPORTUNITIES OF KUZALAN WATERFALL NATURAL PARK

ABSTRACT

Protected areas like natural parks can be utilized for ecotourism and recreational activities in recent years. When the practice area is a natural park then ecotourism activities and recreational activities should to be performed more carefully. In this context, ecotourism and recreational activities can be developed on the basis of opening some parts of the protected areas for interest of nature friendly people in a controlled way by minimizing environmental effects.

In the city of Giresun, located in the Eastern Black Sea Region, there are natural parks which attract attention with their natural beauties, ecotourism and recreational activities. In this sense,

Kuzalan Waterfall Natural Park, which is a study area and protected by being declared a nature park in 2013, is a natural environment to be evaluated. The natural park is located within the boundaries of the Dereli district of Giresun city having natural resource potential at the national park level. The natural park attracts attention with mainly its Kuzalan Waterfall and travertine and waterfalls, headwaters sprinkle ferrous and sulfuric water, travertine caves, spruce, beech, fir and boxwood trees and forest, rich flora and fauna and historic mills. In addition, there are interesting examples of Black Sea Region rural life culture in nearby Kuzalan neighborhood and Alancık village settlement and Kulakkaya plateau. Therefore, evaluation of Natural Park is possible and recreational activities and ecotourism activities (trekking, hiking, photo safari, wildlife observance, botanical tourism, sportive fishing, landscape watching, and camping and caravan tourism) can be performed by paying attention to the protection-use balance and complying with sustainability principle. It may be possible to spread the awareness of protection of nature in this region, diversifying tourism activities and making important contributions to the regional economy by carefully gaining such natural sites to ecotourism.

STRUCTURED ABSTRACT

Protected areas like natural parks can be utilized for ecotourism and recreational activities in recent years. When the practice area is a natural park then ecotourism activities and recreational activities should to be performed more carefully. In this context, ecotourism and

recreational activities can be developed on the basis of opening some parts of the protected areas for interest of nature friendly people in a controlled way by minimizing environmental effects.

In Giresun province there are protected delicate and natural regions with high natural resources potential and remarkable natural beauty where ecotourism and recreational activities can be developed and ecotourism activities and recreation activities can be performed. In the province of Giresun there are 4 natural parks, 8 natural sites, 3 natural assets and 28 monumental trees are registered. Kuzalan Waterfall Natural Park, which is a study area and protected by being declared a nature park in 2013, is a natural environment to be evaluated. The natural park is located within the boundaries of the Dereleli district of Giresun city having natural resource potential at the national park level.

Kuzalan Şelalesi Nature Park, with its convenient location, easy accessibility and natural and cultural tourism resources, has a higher level of interest and higher visitor potential than other nature parks in Giresun Province. The fact that it is the one of the most popular natural environments in the province and increasing use of Natural Park caused emergence of people and vehicle pressure. This is why we have directed our attention to this natural park and it was very effective for us to choose this region as a research area. The main aim of this study is to disclose attraction, ecotourism and recreational potential of Kuzalan Falls Natural Park and to elicit reflection of human and vehicle pressure caused by intensive use of Natural Park, identification of emerging issues and prospective solution suggestions for future

Kuzalan Falls Natural Park is one of the four natural parks in the province of Giresun. Kuzalan Falls Natural Park having resources at the level of national part and its immediate vicinity has own natural, historic and considerable potential in terms of cultural attractions. Above all, Kuzalan Falls, which has been the inspiration for the name of the natural park and hosting many visitors as the most visited natural attraction of the natural park, attracts attention with its visual sense. The presence of travertine, which is considered to be the most attractive forms of karst topography, is also important elements of Natural Park's great natural resource potential. The travertine located in the natural park has natural charms worth seeing with the beauties similar to Hierapolis. In addition to these elements, travertine caverns and pits, other waterfalls, sulfur, ferrous, mineral and fresh water springs are also noteworthy natural attractions of the region. The natural park is also very rich in terms of flora and fauna. Especially beech, white birch, elm, fir, spruce and forest and boxwood communities having monumental tree feature have ideal characteristics for the botanical tour. Many species of fauna live in natural parks such as various bird species, reptiles, mammals and amphibians. In this context, wildlife observation can be evaluated as well. Historical and cultural attractions are also available in the natural park and its immediate surroundings. There are historical bridges and monasteries in the natural park with 2 historical mills in the natural park. There are no settlements within the natural park, and there are nearby Kuzalan and Alancık villages and highland tourism centers such as Kulakkaya and Kümbet. In these settlements, there are traditional architectural dwellings, homes and various cultural attractions such as

Turkish Studies

local handicrafts and local food styles, festivals as reflections of the Black Sea village culture. Hence, ecotourism activities such as photographing, landscape watching, cycling safari, jeep safari, sportive fishing, botanical tour, wildlife observation, camping and caravan tourism, village tours, especially nature trekking and hiking in the vicinity of Natural Park can be performed.

In conclusion we can say that Kuzalan Falls Natural Park having resource potential at the level of national park has quite interesting historical and cultural charm with its natural surroundings. The most important point in the process of evaluating this existing potential of Natural Park is that this natural and cultural heritage is not damaged and preserved for future generations. Therefore, development of tourism activities respecting natural habitat such as ecotourism activities in the vicinity of the natural park, application of this in tourism and recreational activities with care, application of sustainability principle sensitively, connection of local people with natural park and strengthening sense of ownership, reducing the intensity at Kuzalan Falls and to direct this density towards other parts of the natural park, evaluating tourist attractions with the vicinity of the natural park and to protect the natural and cultural beauties in the natural park and to preserve their assets are important factors. The Eastern Black Sea Region, where Kuzalan Falls Natural Park is located protects its naturalness and less damaged than other tourist destinations in our country. Therefore, it is very important that tourism and recreation activities that are considered to be developed in this region are made by taking into account this situation and attention should be paid to maintaining the authenticity of these delicate natural places.

Keywords: Kuzalan, Waterfall, Travertine, Natural Park, Ecotourism.

1. Giriş

Dünyadaki hassas doğal mekanların barındırdığı doğal kaynakların yok olmasının önlenmesi, soyu tükenme noktasındaki türler başta olmak üzere biyoçeşitliliğin devamlılığın sağlanması, sürdürülebilir çevre anlayışıyla bu nadide mekanların yönetilmesi için çeşitli statülerde koruma uygulamaları mevcuttur. Koruma altına alınan sahalarda gelişigüzel beşeri müdahalelerin yapılması önlenilmekte, yapılabilecek her türlü beşeri faaliyetin belli standartlarda olması sağlanabilmekte, hassas doğal mekanların doğallığının ve özgünlüğünün yaşatılmasına dönük çabalara ağırlık verilebilmektedir. Koruma altına alınmış bazı doğal mekanlarda, bu sahaların doğallığına zarar vermeden çeşitli faaliyetlerin yapılması mümkün olabilmektedir. Bu bağlamda bazı hassas doğal mekanlarda başta ekoturizm olmak üzere doğaya saygılı turizm anlayışlarının ve taşıma kapasitesine uygun olarak gerçekleştirilen rekreasyon faaliyetlerinin geliştirilmesi de olanaklı olabilmektedir.

Günümüzde insanların kapalı mekanlarda yapılan kısıtlı ve birbirinin benzeri rekreasyon faaliyetlerinin yanı sıra açık alanlarda yapılabilen, daha rahat ve ferah doğal ortamlarda gerçekleştirilen ekoturizm ve rekreasyon aktivitelerine yönelmekte oldukları gözlemlenmektedir. Günübürlük veya birkaç günlük sürelerde yaşanılan yerlerin dışına çıkılarak doğal ortamlarda gerçekleştirilen dinlenme ve eğlenme amaçlı bu tur gezileri, insanların bedensel-zihinsel ve ruhsal yorgunluklarını atmalarına ve yaşamlarındaki tazelenmeye katkı sağlamaktadır. Özellikle koruma

altına alınmış, doğal ve beşeri kaynakların büyük ölçüde muhafaza edilebildiği ve diğer alanlara göre bozulmamış durumda olan doğal mekanlardan birisi olarak tabiat parkları, insanların açık havada yapacakları rekreasyon ve ekoturizm aktivitelerine uygunluk arz etmektedirler.

Ekoturizm ve rekreasyon faaliyetlerinin özellikle bozulmamış ve koruma altına alınmış doğal alanlarda yoğunlaşması, korunan alanların bu açıdan da önem kazanmasına katkı sağlamaktadır. Dünyada çok çeşitli düzeylerde koruma statüleri bulunmaktadır. Milli parklar, tabiat koruma alanları, tabiat anıtları, tabiat parkları, özel çevre koruma bölgeleri, yaban hayatı koruma alanları, doğal ve kültürel miras alanları, sulak alanlar, Ramsar alanları ve biyosfer alanları günümüzde dünya genelinde uygulanan koruma statüleridir (Doğanay ve Zaman, 2013: 167). Ülkemizde sahip doğal kaynak rezervinin bir yansıması olarak çok sayıda doğal korunan alan vardır. Ülkemizde 2016 yılı itibarıyla 1543 adet çeşitli statülerde koruma alanı mevcuttur. Bunların toplam alanı, 3 191 920 hektar¹ olarak tespit edilmiştir. Ülkemizde 2017 yılı itibarıyla 42 millipark, 30 tabiat koruma alanı, 111 tabiat anıtı, 81 yaban hayatı geliştirme sahası, 14 Ramsar alanı, 38 ulusal önem haiz sulak alan, 6 mahalli öneme haiz sulak alan, 55 muhafaza ormanı, 145 kent ormanı, 295 gen koruma ormanı, 187 tohum bahçesi, 330 tohum meşçeresi bulunmaktadır. Bunlara ek olarak ülkemizde 99 378 ha alan kaplayan 209 tabiat parkı bulunmaktadır (Anonim, 2017 b).

Giresun ilinde doğal kaynak potansiyeli yüksek, ekoturizm ve rekreasyon faaliyetlerinin geliştirilebileceği hassas doğal korunan alanlar bulunmaktadır. Giresun ilinde 4 tabiat parkı, 8 doğal sit alanı, 3 tabiat varlığı ve 28 adet anıt ağaç tescillenmiştir. Ayrıca arıcılığı geliştirmek ve organik bal üretimini desteklemek amacıyla 8 bal ormanı ile 1 kent ormanı ve 15 mesire yeri oluşturulmuştur. Bunlara ek olarak 1 milli park, iki tabiat parkı, iki tabiat anıtı, bir yaban hayatı geliştirme sahası için de Orman ve Su İşleri Bakanlığı'na teklif sunulmuştur (Anonim, 2017a:74). Giresun ilinde bulunan 4 tabiat parkından (diğerleri Koçkayası Tabiat Parkı, Yedi Değirmenler ve Mağarası Tabiat Parkı ve Ağaçbaşı Tabiat Parkı) birisi de çalışmamıza mekan teşkil eden Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkıdır (Sezer, 2015:178; Bekdemir ve Sezer, 2016:48; Sezer, 2016:1091). Söz konusu tabiat parkı, Dereli ilçesi Alancık Köyü sınırları içerisinde yer almaktadır. Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkı, barındırdığı doğal ve kültürel kaynaklarıyla ekoturizm ve rekreasyon faaliyetleri açısından dikkate değer bir potansiyel arz etmektedir. Bu bağlamda tabiat parkı ve yakın çevresinde doğa yürüyüşü (trekking ve hiking), fotoğraf çekme, yaban hayatı gözlemciliği, botanik turu, sportif olta balıkçılığı, kamp-karavan turizmi, bisiklet safari, köy turu gibi pek çok ekoturizm aktivitesinin yapılması mümkündür.

2. Amaç ve Yöntem

Doğal turistik kaynaklar bakımından zengin olan tabiat parkları, yasal statülerinin de elverişli olması nedeniyle korunan alanlar içerisinde insanların çeşitli turizm ve rekreasyon aktivitelerini yapabilmelerine uygun mekanlar olarak dikkat çekmektedirler. Ülkemizde her geçen gün tabiat parkı sayısı artmaktadır. Giresun ilinde de dört tabiat parkı bulunmaktadır. Bunlardan birisi olan Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkı, birbirinden farklı doğal turistik kaynakların bir arada olduğu hassas doğal korunan alandır. Bu kadar çeşitli doğal turistik varlığın bir arada bulunması, ülkemizdeki koruma alanlarında nadir görülen bir durumdur. Nitekim tabiat parkında yer alan travertenler (traverten çukurları, basamakları, mağaraları), Pamukkale'ye nazire yaparcasına ilgi çekicidir. Bunun yanı sıra şelaleleri, görsellikleriyle görülmeye değerdir. Ayrıca bir botanik parkını andıran anıt ağaç özelliğine sahip ve bu bölgede nadir görülen ebat ve yaştaki ladin kayın, porsuk, göknar, karaağaç, akçaağaç, yabani fındık ağaçları harika bir botanik turu için ideal özelliktedir. Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkı, hem elverişli konumu hem kolay erişilebilirliği hem de doğal ve kültürel turistik kaynaklarıyla ildeki diğer tabiat parklarından daha fazla düzeyde ilgi çekmekte ve ziyaretçi potansiyeline sahiptir. İldeki bu bölgede nadir görülen başta travertenler olmak üzere doğal zenginliklere sahip olmasına bağlı

¹ Özel Çevre Koruma alanları ve doğal sit alanları bu alana eklenmemiştir.

olarak en çok ilgi gören doğal ortamlardan birisi olması, tabiat parkında giderek artan kullanım durumu, insan ve taşıt baskısı ortaya çıkarmaya başlamıştır. İşte bütün bu özellikleri, bizim de dikkatimizi Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkı'na yöneltmemizde ve araştırma alanı olarak burayı seçmemizde oldukça etkili olmuştur. Bu çalışmanın temel amacı da Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkı'nın barındırdığı bu bölgede nadir görülen travertenler başta olmak üzere dikkate değer doğal zenginlikler ile ekoturizm ve rekreasyon potansiyelinin ortaya konulmasının yanı sıra tabiat parkının yoğun kullanımıyla ortaya çıkan taşıma kapasitesi ile insan ve taşıt baskısının, bu koruma alanındaki yansımalarının incelenmesi, ortaya çıkan sorunların tespiti ve ileriye dönük çözüm önerilerinin ortaya konulmasıdır.

Bu bağlamda çalışmamızda tabiat parkı ve yakın çevresindeki topoğrafya, iklim, bitki örtüsü ve hidroğrafya unsurları gibi doğal çevre elemanları ile sosyal, ekonomik ve kültürel peyzajla ilgili incelemelere yer verilmiş, bunların turizm potansiyelleri irdelenmiş ve swot analizi yapılmıştır. Buna ek olarak tabiat parkının giderek artan kullanım durumu ve bu çerçevede meydana gelen güncel sorunlarla ilgili de yol gösterici öneriler de sunulmuştur. Çalışmamızın ortaya konulması sürecinde literatür taraması ve saha etütleri gerçekleştirilmiştir. Çalışma içerisinde çeşitli görsel malzemelerden yararlanılmış, fotoğraf ve haritalarla çalışma desteklenmiştir. Çalışma sahasıyla ilgili topoğrafya haritası Harita Genel Komutanlığı (HGK)'nın Giresun G40c2 ve Giresun G40c3 başlıklı 1/25000 ölçekli topoğrafya haritalarından, jeoloji haritası Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü (MTA)'nın Giresun G40 başlıklı jeoloji haritasından, iklim verileri Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü'nün rasatlarından, nüfus verileri Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)'nin istatistiki verilerinden yararlanılarak hazırlanmıştır. Çalışmamız, bir potansiyel tespitinin yanı sıra Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkı'nın bugünkü ve gelecekteki hayatîyetinin sağlanması için yapılması gerekenlere yönelik de fikir verici niteliktedir. Çalışmamızın, Giresun ilindeki tabiat parklarının sürdürülebilir bir şekilde ve sahip oldukları kaynakları kaybetmeden, ekoturizm ve rekreasyon faaliyetlerine açılmasına ve Giresun ilinde ekoturizm gibi alternatif turizm faaliyetlerinin geliştirilmesine bilimsel düzeyde katkı yapabileceği kanısındayız.

3. Araştırma Sahasının Konumu ve Erişilebilirliği

Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkı, Giresun ilinin Dereli ilçesine bağlı Alancık Köyü'nün Kuzalan Mahallesi yakınında yer almaktadır (Harita 1). Tabiat parkının batısında Kuzalan Mahallesi, kuzeyinde Sağırılık Kuzalan Güzleği ve Alancık Köyü, güneyinde Alancık Yaylası ve Eski oba, doğusunda Bakacak Obası ve Yüce köyleri yer almaktadır. Giresun-Şebinkarahisar karayolunun hemen kenarında Aksu Vadisi'nin doğu yamaçlarında yer alan tabiat parkı, Dereli ilçe merkezine 13 km, il merkezine 45 km uzaklıktadır. Tabiat parkının etrafında Giresun ilinin en tanınmış ve turizm merkezi olarak ilan edilen yaylaları bulunmaktadır. Bu kapsamda tabiat parkına 33 km uzaklıkta Kümbet Yaylası, 14 km uzaklıkta Kulakkaya Yaylası ve 27 km uzaklıkta Bektaş Yaylası ve 40-45 km uzaklıkta Karagöl Dağları yer almaktadır.

Giresun il merkezinden buraya erişmek için üç farklı güzergah kullanılabilir. Bunlardan en kısa, konforlu ve en çok tercih edileni, il merkezinden yaklaşık 1 saat sürede ulaşılan Giresun-Dereli-Şebinkarahisar yoludur. Asfaltla kaplı olan bu yolla, her mevsim tabiat parkına rahatlıkla erişim sağlanabilmektedir. Bu güzergah kullanıldığında; il merkezinden çıktıktan sonra Aksu vadisi takip edilmekte, Duroğlu Beldesi üzerinden öncelikle Dereli ilçe merkezine gelinmektedir. Giresun il merkezi ile Dereli ilçe merkezi arasında yaklaşık 30 km civarında bir uzaklık bulunmaktadır. Asfaltla kaplanmış bu yol otomobille yarım saat sürmektedir. Buradan sonra yine vadiyi izleyen Şebinkarahisar istikametine giden yol takip edilerek, yaklaşık 13 km sonra yolun doğu kenarındaki sahada yer alan Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkı'nın giriş kısmına erişilmektedir. Yine asfaltla kaplanmış olan bu yol yaklaşık 20 dk sürmektedir. Dolayısıyla bu güzergah kullanılarak 1 saatten az bir sürede tabiat parkına erişilebilmektedir. İkinci güzergah kullanıldığında ise Giresun il

gözesine kadar uzanan patika yollar yapılmıştır. Dolayısıyla tabiat parkının günübirlik kullanım alanına araçla gidilebilmekte, tabiat parkının iç kesimlerini de patika yolla gezmek mümkündür.

Tabiat parkının önemli yerleşmelere olan uzaklığının az olması, kaliteli ve alternatifli yol altyapısına sahip olması, ziyaretçilerin buraya gelişlerinde zorluk yaşamamalarına katkı sağlamakta, ekoturizm ve rekreasyon aktivitelerinin geliştirilebilmesine zemin oluşturmaktadır. Bununla birlikte Giresun-Şebinkarahisar karayolundaki yol yapım çalışmaları nedeniyle yer yer yol konforu bozabilmektedir. Ayrıca yaz mevsiminde tabiat parkının özellikle şelale mevkiinde araç sayısında ciddi artışlar görülebilmektedir. Bunun yanı sıra tabiat parkının yüksek kesimlerine erişimde sorunlar mevcuttur. Bu bağlamda Giresun-Şebinkarahisar karayolundaki yol yapım çalışmalarının ivedilikle tamamlanması, Kuzalan Şelalesi ve Mavigöl mevkiindeki araç yoğunluğunun düzenlenmesi ilgili gerekli çalışmaların yapılması ve günübirlik kullanım alanına giden yolun iyileştirilmesi önem arz etmektedir.

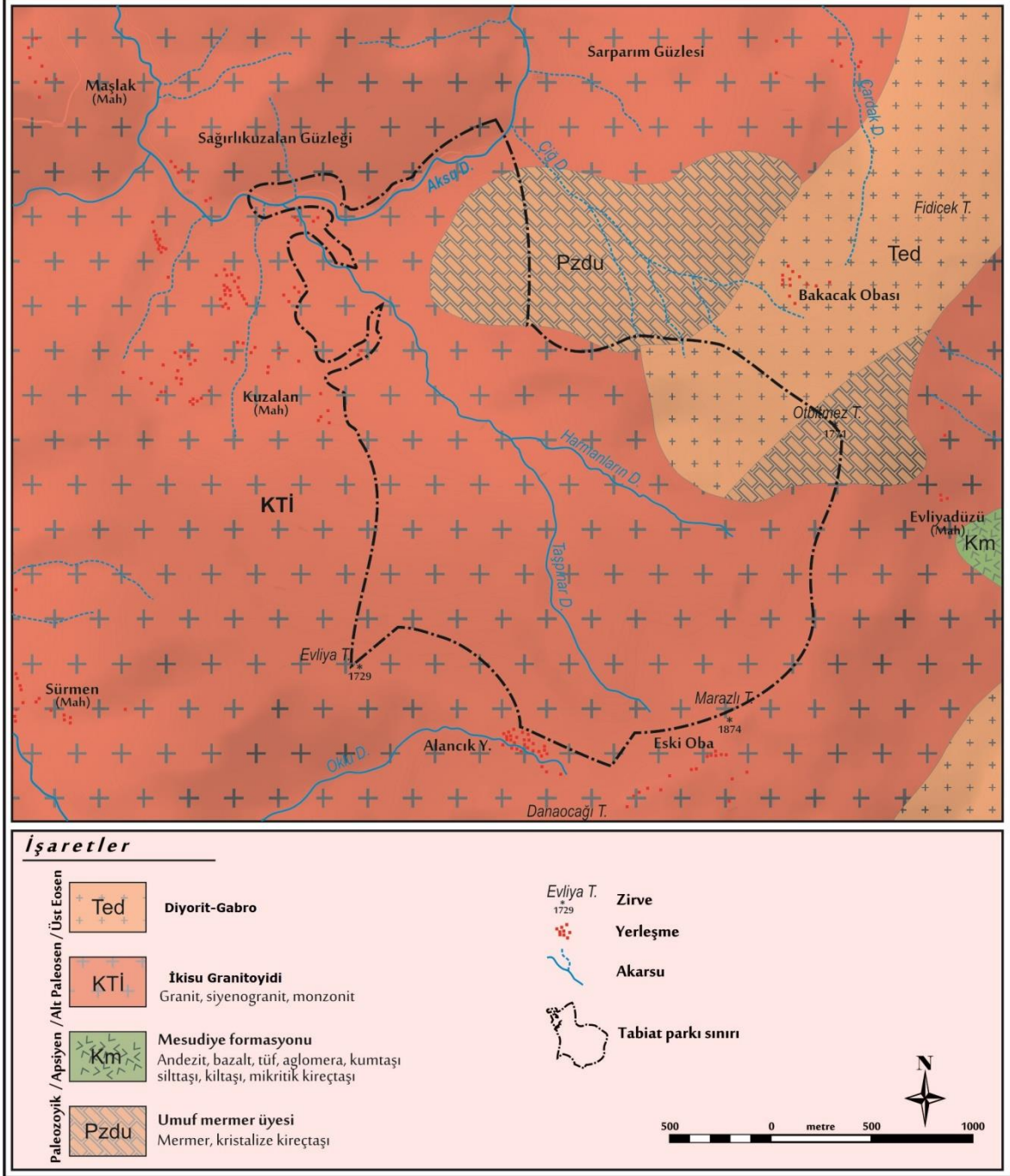
4. Doğal Çevre Özellikleri ve Ekoturizm Etkileşimi

Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkı, doğal turistik kaynaklar bakımından oldukça zengin bir doğal mirasa sahiptir. Başta Kuzalan Şelalesi ve travertenler olmak üzere küçük boyutlu çağlayanlar, dereler, içilebilir kükürtlü ve demirli doğal maden sularının ve tatlı suların çıktığı gözeler mevcuttur. Ayrıca mağaralar, tepelik alanlar ve vadilerden oluşan ilgi çekici yer şekilleri bulunmaktadır. Bunlara ek olarak tabiat parkı, anıt ağaç özelliği gösteren kayın, göknar ve ladinler, saf şimşir toplulukları, subasar ormanlarının da bulunduğu zengin flora ile çok sayıda yaban hayvanının yaşadığı fauna alanlarını da barındırmaktadır. Bütün bu doğal zenginlikleriyle tabiat parkında doğal ortamda yapılabilen çeşitli ekoturizm etkinlikleri [doğa yürüyüşü (trekking ve hiking), tırmanış, foto safari, botanik turizmi, kamp-karavan turizmi, yaban hayatı gözlemciliği, manzara izleme, sportif olta balıkçılığı vb.] ile açık havada yapılabilecek günübirlik rekreasyonel faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi olanaklıdır.

İnceleme sahamızın da içerisinde olduğu ülkemizin kuzey kesimlerini kapsayan bölgeyi, Ketin (1966), Anadolu'nun jeolojik-tektonik ünitelerinin sınıflandırıldığı çalışmasında Pontidler (Kuzey ve Kuzeybatı Anadolu sıradağları) olarak ifade etmiştir (Ketin, 1966: 22). Bu orojenik mozayik başlıca Prekambriyen, Dogger, Geç Kampaniyen ve erken Lütesiyen dönemlerindeki orojenik olayların üstelenen bir sonucu olarak meydana gelmiştir (Yiğitbaş, 2006). Pontidler, Kızılırmak Vadisi'yle ikiye ayrılmakta, Kızılırmak ile Batum arasında kalan saha Doğu Pontidler (Doğu Karadeniz Dağları) adlandırılmaktadır (Schultze-Westrum, 1961:63-65). Dolayısıyla Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkı'nın da dahilinde yer aldığı Giresun ilinin de Doğu Pontidler kuzey kolu içerisinde bulunduğu anlaşılmaktadır (Sever, 2015:92).

Doğu Pontidler içerisinde yer alan Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkı'nda da farklı jeolojik devirlerde oluşmuş ve buradaki en dikkat çekici doğal turistik çekiciliklerin oluşmasına da zemin hazırlamış jeolojik birimler mevcuttur. Söz konusu jeolojik birimler hakkında detaylı bilgi vermek, tabiat parkındaki travertenler, traverten mağaraları gibi karst topoğrafyasının dikkat çekici şekilleri ile şelaleleri oluşturan eğim kırıklıklarının anlaşılmasına katkı sağlayacaktır. Tabiat parkı sınırları içerisinde en yaygın jeolojik birim, granit, siyenogranit ve monzonit türü kayalardan oluşan *İkisü Granitoyididir* (Harita 2). İkisü granitoyidi, çoğunlukla taze yüzeyi, gri, krem, pembe; bozuşma yüzeyi kahverengi ve sarı renklidir. Genellikle ince yer yer ise kristalin plajiyoklaz, kuvars, ortoklaz ve biyotitten meydana gelir. Birimin içerisine sokulum sırasında bolca mermer, şist ve lav parçaları katılmıştır. Bol çatlaklı olup, çatlakları ikincil kalsit, kuvars ve pirit dolgudur. Küresel ayrışma ve arenalaşma gelişmiştir. Yer yer hematitleşme, killeşme ve kloritleşme izlenmektedir. Bol miktarda pegmatit ve diyabaz daykları tarafından kesilmiş durumdadır. Maastrichtiyen-Erken Paleosen yaşlı İkisü granitoyidi, öncel birimleri kesmiş ve üzerine Yeşilce formasyonu uyumsuz olarak çökelmiştir.

Bu formasyon, diyorit-gabro kayalarıyla kesilmiş ve tüm bu birimleri, Kuvaterner yaşlı çökeller uyumsuz olarak örterler (Altun, 2013:1-13).

Harita 2. Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkı ve yakın çevresinin jeolojisi (Kaynak: MTA, 2013'nden alınarak düzenlenmiştir).

Turkish Studies

Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkı'nda ikinci önemli jeolojik birim, mermer ve kristalize kireçtaşlarından oluşan *Umuf mermer üyesi*dir (Harita 2). Paleozoik yaşlı Dereli metamorfiklerine ait Küçükahmet şist üyesi ile birlikte Umuf mermer üyesi, bu bölgedeki en yaşlı birimi oluşturmaktadır. 300 m'ye ulaşan kalınlığa sahip birim, beyaz, koyu gri, siyah renkli, ince taneli, orta-kalın katmanlı, yer yer masif görümlü, bol çatlaklı, bazı kesimlerde bol kıvrımlı ve dağılgan özellikler göstermektedir. Bolca saçımlı pirit kristallerini barındıran mermerlerdeki çatlaklar, ikincil kalsit ve kuvars dolgulu durumdadır. Birim yarı denizel ortamda çökelmiştir ve yeşilist fasiyesinde metamorfizmaya maruz kalmıştır (Altun, 2013:3-5). Bunlara ek olarak tabiat parkının yakın çevresinde Üst Eosen dönemine ait gabro-diyorit birimi ile Apsiyan-Kampaniyen döneminde oluşmuş Mesudiye formasyonu da bulunmaktadır (Harita 2).

Fotoğraf 1. Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkı'nın en ilgi çekici doğal turistik kaynaklarından birisi olan travertenlerden görünüm.

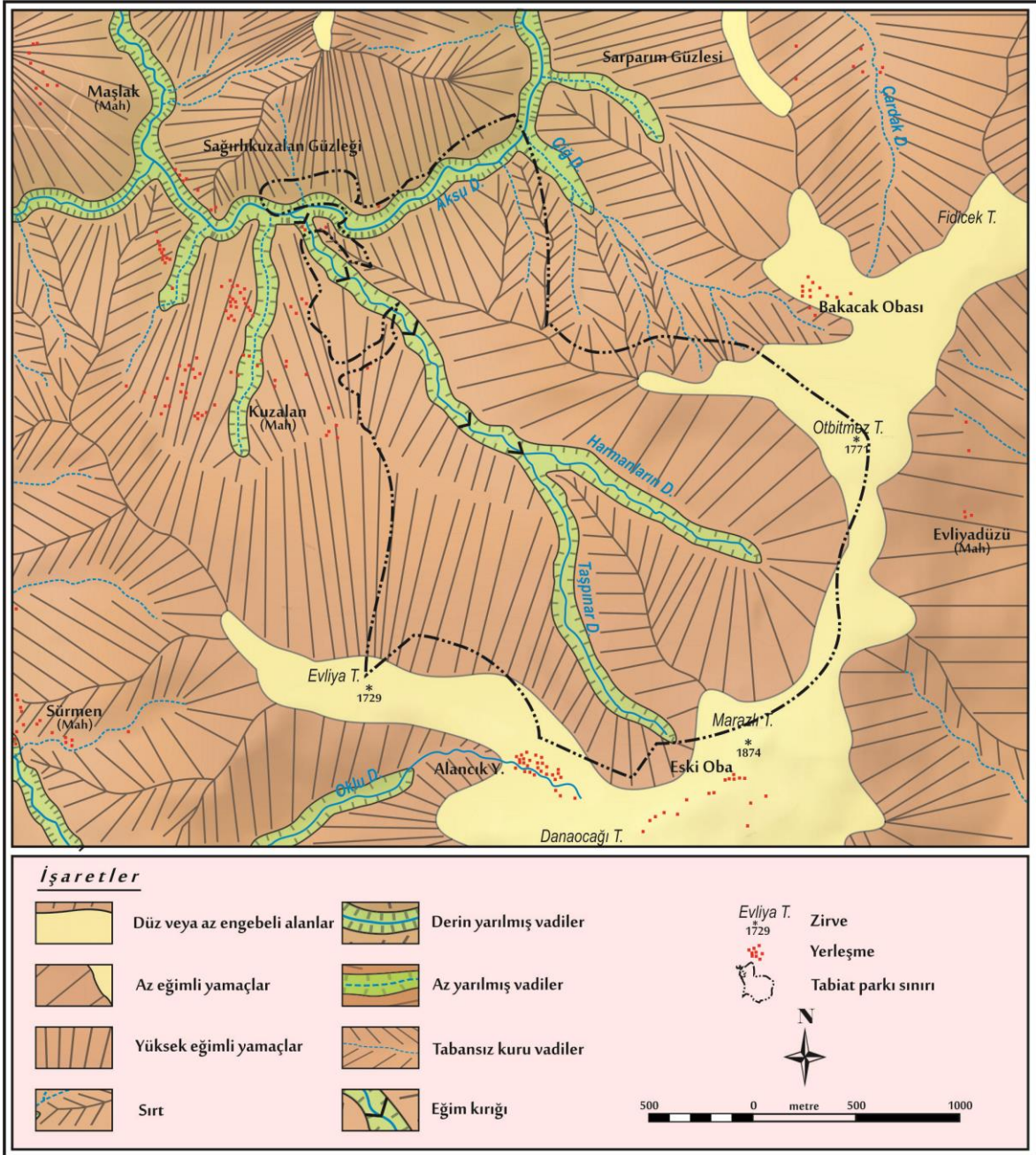
Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkı'ndaki en ilgi çekici jeomorfolojik şekillerin başında travertenler gelmektedir. Kefeke taşı, pamuk taşı, damlataş isimleriyle ifade edilen traverten, sünger görünüşünde, delikli, ağırlığı az, bitki kalıntılarını da içeren bir çeşit kireçtaşı olarak tanımlanabilir (İzbirak, 1992:317). Bir başka tanıma göre ise travertenler; jeolojik, jeomorfolojik, hidrografik, klimatolojik ve biyolojik etkinliklerin bir neticesi olarak meydana gelen karbonatlı tortul bir kayadır. Travertenlerin esas unsuru kalsiyum karbonat (CaCO_3) olup, kalsiyum (Ca^{+2}) ve bikarbonat (HCO_3) bakımından zengin yeraltı sularının çoğunlukla bir faydan, çatlaktan ya da yarıktan yeryüzüne çıktıkları sahalarda fizikokimyasal, biyokimyasal olarak bünyelerindeki kalsiyum karbonatın (CaCO_3) çökmesiyle meydana gelirler (Polat, 2011:390). Çökmede buharlaşma, yeraltı suyunun içerdiği karbondioksit miktarının düşmesi, yeraltı suyu üzerindeki basıncın azalması ve bitkilerin etkisi gibi faktörler belirleyici olmaktadır (Hoşgören, 2003:91). Nitekim Uzun vd (2015), tabiat parkı ve yakın çevresindeki travertenlerin oluşmasına, buradaki mermerlerin çatlaklarından yeraltına sızan ve sonra tekrar yeryüzüne çıkan suların kaynaklık etmiş olduğunu ve yosunların ise travertenler ile mağaraların oluşumuna katkı yaptığını belirtmişlerdir. Tabiat parkında travertenlerin yanı sıra birincil traverten mağaraları da mevcuttur. Bu tür mağaralar, genellikle çağlayanların kenarından

Turkish Studies

dökülen suların altında gelişirler. Traverten saçaklarının altındaki bu boşluklar bir insan sığabilecek büyüklüğü eriştiğinde mağara olarak adlandırılır. Tabiat parkında da biri, Kuzalan Şelalesi'nin altında, diğeri ise Süngüt Vadisi'nin orta kesiminde olmak üzere iki traverten mağarası bulunmaktadır (Uzun vd, 2015:249-255). Tabiat parkındaki travertenlerden bir kısmının su akmadığı için karardığı görülmektedir. Yine bazı travertenlerin üzerinin yosunla kaplandığı görülmektedir. Ayrıca tabiat parkında sarkıt, dikit ve sütunlara, içi su dolu traverten çukurlarına, traverten basamaklarına, üzerinden kalsiyum karbonatlı suların akmasıyla taşlaşmaya başlamış olan içerisinde yaprakların olduğu bitki kalıntılarına da rastlanmaktadır. Tabiat parkının en önemli doğal kaynaklarını oluşturan ve Pamukkale'yi anımsatan travertenler ve mağaralar, ilgi çekici görünümüleriyle buraya gelen ziyaretçileri cezbetmektedirler (Fotoğraf 1 ve 2).

Fotoğraf 2. Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkı'ndaki ilgi çekici karstik oluşumlar.

Harita 4. Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkı ve yakın çevresinin jeomorfolojik görünümü.

Böylesine çeşitlilik arz eden jeolojik ve jeomorfolojik çekiciliklere ev sahipliği yapan tabiat parkında yer alan travertenler başta olmak üzere traverten mağaraları, traverten çukurları, sarkıtlar ve dikitlerden oluşan karstik birikim şekilleri, üzerinden şelalelerin aktığı eğim kırıklıkları, derin vadiler, tepelik alanlar ilgi çekici görsellikleriyle, dikkate değer bir turistik potansiyel oluşturmaktadır. Dolayısıyla tabiat parkının içerisinde bu tür çekiciliklerin görüldüğü, doğa yürüyüşleri (trekking ve hiking), foto safari, manzara izleme gibi ekoturizm etkinliklerinin yapılması mümkündür.

Turkish Studies

Kuzalan Şelalesi'nin de yer aldığı Giresun ilinin kıyı kesimlerinde ılık geçen kış mevsimi, çok sıcak olmayan hatta serin olarak ifade edilebilecek yaz mevsimi, bütün yıla az çok düzenli dağılmış bol yağışları ve özellikle yaz aylarında yükselen bağıl nem oranlarıyla karakterize edilen nemli ılıman Karadeniz iklimi görülmektedir (Nişancı, 1986'dan akt. Bekdemir, 2004:14). Bu iklimde yağışın gerçekleşmediği mevsim hatta ay bile yoktur. Bu iklimin böylesine nemli ve yağışlı olmasında kıyıda kuş uçuşu 40-50 km gibi kısa mesafelerde yükseltinin 3000 m'leri aşması, su buharı yüklü bulutların dağlarda süratle yükselmesine, böylece dağlık kütlelerin sürekli olarak nemli ve-veya yağışlı olmasına yol açmış olması etkili olmuştur (Tunçel vd, 2004:51). Bununla birlikte kıyı bölgesinden iç kesimlere doğru yükseltinin artmasına bağlı olarak iklim koşullarında bazı küçük değişimler görülebilmektedir. Nitekim 750-1850 m yükselti aralığında yer alan Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkı'nda kıyı kesimlerine nazaran sıcaklık ve yağış ortalamalarının düştüğü gözlenmektedir.

Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkı'nı iklim özelliklerini yorumlamak için, buraya hem yükselti hem de mesafe olarak daha yakın olan ve bu çevrenin iklimi hakkında fikir edinilebilecek 1625 m'deki Yavuzkema Meteoroloji Gözlem İstasyonu'na ait 1965-1985 yıllarına ait verilerin yanı sıra Yavuzkema Otomatik Meteoroloji Gözlem İstasyonu'nun (OMGİ) son altı yıllık (2010-2016) ve Kümbet Yaylası Otomatik Meteoroloji Gözlem İstasyonu'nun (OMGİ) son beş yıllık verilerinin kullanılmasının yararlı olacağı kanısındayız.² Öncelikle inceleme alanında sıcaklığın yükseltinin artmasına bağlı olarak azalma gösterdiği bilinmektedir. Yıllık ortalama sıcaklık Yavuzkema Meteoroloji Gözlem İstasyonu verilerine göre 5,8 °C iken, Yavuzkema Otomatik Meteoroloji Gözlem İstasyonu verilerine göre 6,2 °C ve Kümbet Yaylası Otomatik Meteoroloji Gözlem İstasyonu'na göre ise 7,2 °C'dir. Aylık ortalama sıcaklıkların en düşük olduğu ay Yavuzkema Meteoroloji Gözlem İstasyonu verilerine göre -2,6 °C ile şubat iken, Yavuzkema Otomatik Meteoroloji Gözlem İstasyonu verilerine göre -2,3 °C ile şubat ayı ve Kümbet Yaylası Otomatik Meteoroloji Gözlem İstasyonu'na göre ise -2,9 °C ile ocak ayıdır. Aylık ortalama sıcaklıklar en yüksek değerine Yavuzkema Meteoroloji Gözlem İstasyonu verilerine göre 13,4 °C ile temmuz ayında, Yavuzkema Otomatik Meteoroloji Gözlem İstasyonu verilerine göre ise 13,9 °C ile aynı ayda ve Kümbet Yaylası Otomatik Meteoroloji Gözlem İstasyonu'na göre 14,4 °C ile ağustos ayında ulaşılmaktadır. Dolayısıyla tabiat parkı çevresinde yükseltinin 1000 m'nin üzerine çıkmasından dolayı sıcaklık ortalamalarında Giresun ilinin sahil kesimine göre (Giresun Merkez'e ait yıllık ortalama sıcaklık; 14,6 °C) 10 °C'yi aşan düşmeler görülebilmektedir (MGM, 2017).

Tabiat parkı çevresinde yağış değerlerinin azaldığı anlaşılmaktadır. Yıllık toplam yağış değeri Yavuzkema Meteoroloji Gözlem İstasyonu verilerine göre 1087 mm iken, Yavuzkema Otomatik Meteoroloji Gözlem İstasyonu verilerine göre 1171,8 mm ve Kümbet Yaylası Otomatik Meteoroloji Gözlem İstasyonu'na göre ise 744 mm'dir. Aylık ortalama yağış miktarının en yüksek olduğu ay Yavuzkema Meteoroloji Gözlem İstasyonu verilerine göre 119,8 mm ile haziran ayı iken, Yavuzkema Otomatik Meteoroloji Gözlem İstasyonu verilerine göre 139,4 mm ile kasım ayı ve Kümbet Yaylası Otomatik Meteoroloji Gözlem İstasyonu'na göre 196,8 mm ile aralık ayıdır. Aylık ortalama yağış miktarının en düşük olduğu ay Yavuzkema Meteoroloji Gözlem İstasyonu verilerine göre 69,1 mm ile eylül ayı iken, Yavuzkema Otomatik Meteoroloji Gözlem İstasyonu verilerine göre 56,1 mm ile eylül ve Kümbet Yaylası Otomatik Meteoroloji Gözlem İstasyonu'na göre ise 26,9 mm ile ağustos ayıdır. Tabiat parkının bulunduğu bu kesime gelinceye kadar yükseltinin 1000 mm'nin üzerine çıkması ve yer şekillerinin nemli hava kütlelerinin gelişini nispeten engellemesi, yağış değerlerinde Giresun ilinin kıyı kesimlerine (Giresun Merkez'e ait yıllık toplam yağış miktarı; 1259,6 mm) göre azda olsa azalma görülmesine neden olmaktadır (MGM, 2017).

² Otomatik Meteoroloji Gözlem İstasyonu verileri 5 veya 6 yıllık kısa süreli verileri kapsamına rağmen, inceleme alanı çevresindeki iklim koşulları hakkında fikir elde edilebilmesi amacıyla kullanılmıştır.

Tabiat parkı çevresindeki bağıl nem değerleri genelde % 70'lerin üzerinde seyretmektedir. Yıllık ortalama bağıl nem değeri, Yavuzkema Meteoroloji Gözlem İstasyonu verilerine göre % 72,9 iken, Yavuzkema Otomatik Meteoroloji Gözlem İstasyonu verilerine göre % 72,8 ve Kümbet Yaylası Otomatik Meteoroloji Gözlem İstasyonu'na göre ise % 74,3'tür. Aylık ortalama bağıl nemin en yüksek olduğu ay Yavuzkema Meteoroloji Gözlem İstasyonu verilerine göre % 84,8 ile ağustos iken, Yavuzkema Otomatik Meteoroloji Gözlem İstasyonu verilerine göre % 85,4 ile aynı ay ve Kümbet Yaylası Otomatik Meteoroloji Gözlem İstasyonu'na göre ise % 84,6 ile temmuz ayıdır. Aylık ortalama bağıl nemin en düşük olduğu ay Yavuzkema Meteoroloji Gözlem İstasyonu verilerine göre % 65,7 ile ekim ayı iken, Yavuzkema Otomatik Meteoroloji Gözlem İstasyonu verilerine göre % 65,8 ile aynı ay ve Kümbet Yaylası Otomatik Meteoroloji Gözlem İstasyonu'na göre % 58,9 ile kasım ayıdır. Dolayısıyla tabiat parkı çevresinde yıllık ortalama bağıl nem değeri Giresun ilinin kıyı kesimleriyle (Giresun Merkez'e ait yıllık ortalama bağıl nem oranı; % 72,9) benzer düzeyde olmakla birlikte özellikle yaz mevsiminde bağıl nem değerleri kıyı kesimlerini geçebilmektedir. Yavuzkema Meteoroloji Gözlem İstasyonu'nun verilerine göre yıllık ortalama bulutluluk değeri 6,8'dir. Aylık ortalama bulutluluk değerinin en düşük olduğu ay 5,8 ile ekim iken, aylık ortalama bulutluluk değerinin en yüksek olduğu ay 7,4 ile ağustos ayıdır. Tabiat parkı çevresinde ortalama bulutluluk değerlerinin Giresun ilinin kıyı kesimlerine (Giresun Merkez'e ait yıllık ortalama bulutluluk değeri; % 5,9) göre biraz daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Yıllık toplam açık gün sayısı 44,9'dur. Aylık ortalama açık gün sayısının en düşük olduğu ay 2,1 gün ile nisan iken, aylık ortalama açık gün sayısının en yüksek olduğu ay 6,6 ile ekim ayıdır. Tabiat parkı çevresinde aylık ortalama açık gün sayısının Giresun ilinin kıyı kesimlerine (Giresun Merkez'e ait yıllık toplam açık gün sayısı; 55,3 gün) göre biraz daha düşük değere sahip olduğu anlaşılmaktadır (MGM, 2017).

Yavuzkema Meteoroloji Gözlem İstasyonu'nun verilerine göre yıllık toplam bulutlu gün sayısı 148,5'tir. Aylık ortalama bulutlu gün sayısının en düşük olduğu aylar 10,8 gün ile ocak, ağustos ve kasım iken, aylık ortalama bulutlu gün sayısının en yüksek olduğu ay 16 gün ile mayıstır. Tabiat parkı çevresinde aylık ortalama bulutlu gün sayısının Giresun ilinin kıyı kesimlerine (Giresun Merkez'e ait yıllık toplam bulutlu gün sayısı; 195,5 gün) göre daha düşük değerlere sahip olduğu anlaşılmaktadır. Yıllık toplam kapalı gün sayısı 146,6'dır. Aylık ortalama kapalı gün sayısının en düşük olduğu ay 8,7 gün ile haziran iken, aylık ortalama kapalı gün sayısının en yüksek olduğu ay 14,9 gün ile marttır. Tabiat parkı çevresinde aylık ortalama kapalı gün sayısının Giresun ilinin kıyı kesimlerine (Giresun Merkez'e ait yıllık toplam kapalı gün sayısı; 114,6 gün) göre daha yüksek değerlere sahip olduğu anlaşılmaktadır. Yıllık toplam sisli gün sayısı 137,5'tir. Aylık ortalama sisli gün sayısının en düşük olduğu ay 6,1 gün ile aralık iken, aylık ortalama sisli gün sayısının en yüksek olduğu ay 18,9 gün ile ağustostur. Yıllık toplam sisli gün sayısının Giresun ilinin kıyı kesimlerinde 10 gün civarında (Giresun Merkez'e ait yıllık toplam sisli gün sayısı; 9,2 gün) iken, tabiat parkı çevresinde bir hayli yüksek değerlere sahip olduğu anlaşılmaktadır. Kıyı kesimlerinde tabiat parkının bulunduğu yaylalara doğru geldikçe yükseltinin artmasına bağlı sis zaman zaman oldukça etkili olabilmektedir. Yine kıyı kesimlerinde yıllık toplam kar yağışlı gün sayısı 10-15 gün civarında (Giresun Merkez'e ait yıllık toplam kar yağışlı gün sayısı; 11,6 gün) iken, tabiat parkı çevresinde 54,8 güne kadar çıkabilmektedir (MGM, 2017).

Tabiat parkı çevresindeki yıllık ortalama rüzgar hızı Yavuzkema Meteoroloji Gözlem İstasyonu'nun verilerine göre 2,8 m/sn iken, Yavuzkema Otomatik Meteoroloji Gözlem İstasyonu'nun verilerine göre 2,7 m/sn ve Kümbet Yaylası Otomatik Meteoroloji Gözlem İstasyonu'na göre ise 3,7 m/sn'dir. Aylık ortalama rüzgar hızının en yüksek olduğu ay Yavuzkema Meteoroloji Gözlem İstasyonu'nun verilerine göre 3,8 m/sn ile aralık iken, Yavuzkema Otomatik Meteoroloji Gözlem İstasyonu'nun verilerine göre 4,1 m/sn ile ocak ayı ve Kümbet Yaylası Otomatik Meteoroloji Gözlem İstasyonu'na göre 6 m/sn ile ocak ayıdır. Aylık ortalama rüzgar hızının en düşük

Turkish Studies

olduğu aylar Yavuzkema Meteoroloji Gözlem İstasyonu'nun verilerine göre 1,7 m/sn ile temmuz ve ağustos ayları iken, Yavuzkema Otomatik Meteoroloji Gözlem İstasyonu'nun verilerine göre 1,6 m/sn ile ağustos ayı ve Kümbet Yaylası Otomatik Meteoroloji Gözlem İstasyonu'na göre 2,3 m/sn ile ağustos ayıdır. Bu bağlamda tabiat parkı çevresinde yükseltinin artmasına bağlı olarak ortalama rüzgar hızlarında Giresun ilinin kıyı kesimlerine (Giresun Merkez'e ait yıllık ortalama rüzgar hızı; 1,2 m/sn) göre az da olsa artma olduğu gözlenmektedir (MGM, 2017).

Bütün bu iklimsel veriler ışığında tabiat parkı çevresinde sıcaklık, yağış, açık gün ve bulutlu gün ortalamalarının Giresun ilinin kıyı kesimlerine göre düşük olduğu, buna karşın kapalı gün, kar yağışlı gün, sisli gün, bulutluluk değeri ve rüzgâr hızı ortalamalarının daha yüksek olduğu, bağıl nem değerlerinin ise birbirine çok yakın olduğu gözlenmektedir. Tabiat parkı çevresinde sisli gün sayısının fazla olması ve sisin zaman zaman etkili olması, manzara izleme ve fotoğraf çekme gibi ekoturizm aktivitelerinin yapılmasına olumsuz etki yapabilmektedir. Ayrıca kış mevsiminde tabiat parkının yüksek kesimlerine yağın kar, ulaşım ve diğer faaliyetlerde aksamalara yol açabilmektedir. Tabiat parkının bulunduğu yükselti nedeniyle özellikle kış mevsiminin biraz sert ve kar yağışlı geçmesi, tabiat parkının daha yüksek kesimlerine erişimi olanaksız hale getirmekte, tabiat parkının ancak Giresun-Şebinkarahisar karayolunun kenarında yer alan giriş kısmı ve Kuzalan Şelalesi gibi yükseltisi daha az olan kesimleri gezilebilmektedir. Bunun yanı sıra açık gün sayısının kıyı kesimlerine göre az olması, bulutluluk değerinin ve kapalı gün sayısının kıyı kesimlerine göre yüksek olması, açık havada yapılabilecek ekoturizm aktivitelerinden alınabilecek verimi azaltabilir.

Bazı iklim elemanlarının az da olsa olumsuz etkilerine rağmen tabiat parkı ve çevresindeki iklim özelliklerinin genel olarak ekoturizm ve rekreasyonel faaliyetler için elverişli olduğu söylenebilir. Her mevsim ziyaretçi çekse de en fazla ziyaretçi, iklim koşullarının daha uygun olduğu yaz mevsiminde tabiat parkını gezmektedir. Bu mevsimde tabiat parkı, 1850 m'lere varan yükselti değerleriyle özellikle yaz mevsiminde Giresun ilinin kıyı kesimlerindeki bunaltıcı sıcak ve nemli ortamdan gününbirlik olarak uzaklaşıp, daha serin ve ferahlatıcı doğal ortamları arzulayanlar için de cazip iklimik koşullara sahiptir. Ayrıca kıyı kesimlerine göre bulutlu gün sayısının azalması, açık havada yapılabilecek ekoturizm ve rekreasyon faaliyetlerini olumlu yönde etkileyebilir. Bunlara ek olarak tabiat parkının her mevsimde ayrı bir güzelliği ortaya çıkmaktadır. İlkbahar ve yaz mevsiminde harika bitki örtüsü ve su manzaralarını, sonbaharda yaprakları solmaya başlayan ve rengarenk olan ağaçların muhteşem görüntüsünü, kış mevsiminde de cezbedici kar manzaralarını ve donmuş şelale manzaralarını görmek olanaklıdır. Bu bağlamda tabiat parkı gününbirlik rekreasyon faaliyetleri ve ekoturizm aktiviteleri için elverişli olduğu gibi temiz ve sağlıklı havası nedeniyle klimaterapi ve sağlık turizmi için değerlendirilebilir.

Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkı'nda başta şelaleler olmak üzere, daimi ve mevsimlik akarsular, kaynak suları ve devkazanları gibi ilgi çekici hidrografik unsurlar mevcuttur. Tabiat parkındaki önemli hidro-turistik çekiciliklerin başında Kuzalan Şelalesi gelmektedir (Fotoğraf 3). Kuzalan Şelalesi ve diğer çağlayanlar, Aksu vadisinin kollarından olan Taşpınar deresi tarafından oluşturulmuştur. Aksu ırmağının taşıdığı su miktarının daha fazla olması nedeniyle yatağını daha derine kazdığı görülmektedir. Buna karşın onun kadar su taşımayan Taşpınar Deresi'nin oldukça dirençli formasyonlar (İkisü granitoyidi) üzerinde Aksu Irmağı gibi yatağını derine kazamaması nedeniyle, Aksu Irmağı'na karıştığı yerde asılı vadi olarak kalmıştır. Kuzalan Şelalesi de Taşpınar Deresi'nin buradan düşüş yapmasıyla oluşmuştur. Taşpınar Deresi, oldukça eğimli arazide hızlı akışa geçerek yatağını derine kazmaya devam ederken, arazide aşınmaya karşı farklı dirençteki tabakalar nedeniyle eğim kırıklıkları meydana gelmiştir. Dolayısıyla Taşpınar deresi üzerindeki diğer dört çağlayan da bu eğim kırıklıklarının eseridir.

Turkish Studies

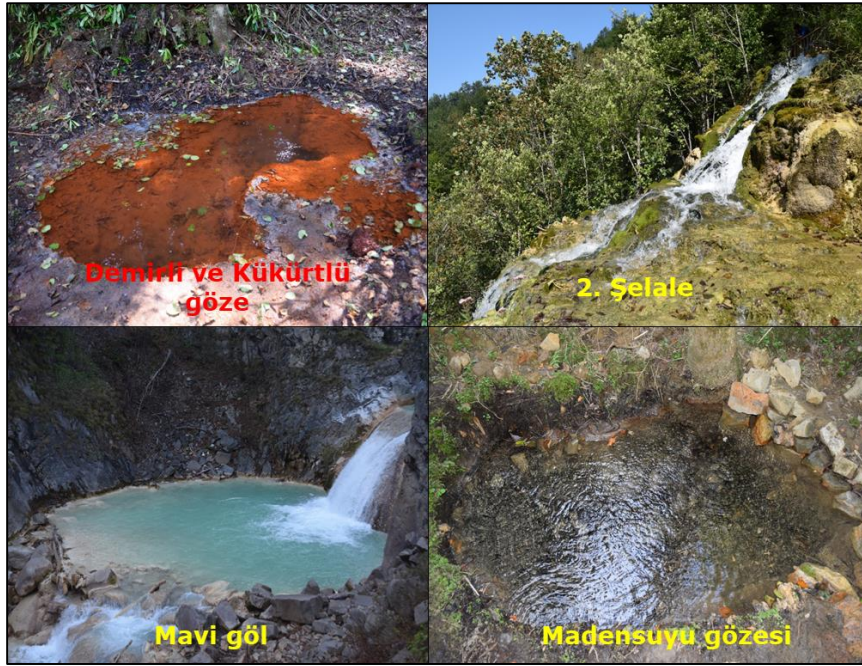
Fotoğraf 3. Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkı'nın en çok ziyaret edilen doğal turistik kaynaklarından birisi olan Kuzalan Şelalesi'nden görüntüler.

Aksu Irmağı'na karışan bu dereler, tabiat parkındaki en dikkat çekici doğal çekiciliklerden olduğu bilinen, tabiat parkına ismini veren Kuzalan Şelalesi başta olmak üzere 6 çağlayanın oluşmasına da kaynaklık etmiş olmaktadır. Nitekim bunlardan en önemlisi tabiat parkının simgesi olarak ilgi gören Kuzalan Şelalesidir. Yaklaşık 20-25 m yüksekliğe sahip şelale, tabiat parkının girişinde, Giresun-Şebinkarahisar Yolu'nun hemen kenarında yer almaktadır.

Bu çevrede her mevsim yağışın düşmesi nedeniyle Taşpınar Deresi'nin ve dolayısıyla Kuzalan Şelalesinin suyu kurumamaktadır. Kış mevsimi ile ilkbahar mevsiminde özellikle nisan-mayıs aylarında kar erimelerinin de gerçekleşmesiyle Taşpınar Deresi'nin akımı yükselmekte, bu durum Kuzalan Şelalesi'nin de oldukça gür akmasına zemin hazırlamaktadır. Buna karşın yaz mevsiminde yağışın azalmasıyla Kuzalan Şelalesi'nin suyu da azalmaktadır. Suyu azalmasına karşın şelalenin en çok yaz mevsiminde ziyaret edildiği görülmektedir. Kış mevsiminde şelalenin daha gür akması ve donmuş şelale görüntüsü ile muhteşem kar manzaraları, turistik aktiviteler için iklimin güçleştirici etkisine rağmen bu mevsimde de az da olsa ziyaretçi çekmektedir.

Bu çevrenin en önemli hidrografiya unsuru Aksu ırmağıdır ve tabiat parkı, Aksu ırmağının havzasında yer almaktadır. Bilindiği gibi Aksu ırmağı Giresun ilindeki en önemli akarsulardan birisi olup, Karagöl Dağları'ndan doğar ve 60 km kat ettikten sonra Giresun Merkez'e bağlı Aksu Mahallesi'nde Karadeniz'e dökülmektedir. Tabiat parkı içerisinde doğup, Aksu Irmağı'na karışan iki daimi akışlı akarsu vardır. Bunlardan ilki olan Taşpınar Deresi, Marazlı Tepe'nin batı eteklerinde, 1750 m civarındaki yüksekliklerden doğup, yaklaşık 1,8 km aktıktan sonra değirmen mevkiinde Harmanların Dere ile birleşmekte ve akışına devam ederek, tabiat parkının giriş noktasında Aksu Irmağı'na dökülmektedir. Toplam uzunluğu 3-3,5 km olan Taşpınar Deresi kuzeybatı-güneydoğu yönlü bir akış göstermektedir. Tabiat Parkı içerisinde yer alan bir diğer dere olan Harmanların Deresi, Marazlı Tepe ile Otbitmez Tepe arasında, 1500-1550 yüksekliklerden doğup, yaklaşık 1,2 km aktıktan sonra değirmen mevkiinde Taşpınar Deresi ile birleşmektedir.

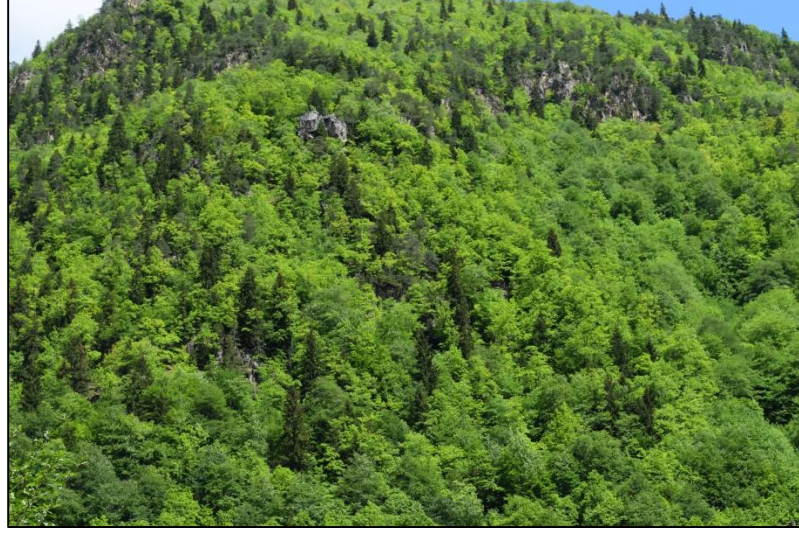
Turkish Studies

Fotoğraf 4. Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkı ve yakın çevresindeki hidro-turistik çekiciliklerden şelale, gözeler ve mavi gölden görünümeler.

Bunlara ek olarak tabiat parkı ve yakın çevresinde kükürtlü ve demirli doğal maden sularının ve tatlı suların çıktığı gözeler ile Aksu ırmağının Göksu kolu üzerinde *yer alan Mavi Göl* olarak ifade edilen devkazanı, küçük boyutlu çağlayanlar da mevcuttur (Fotoğraf 4). Tabiat parkının en önemli çekiciliklerinin başında gelen Kuzalan Şelalesi olmak üzere, Aksu ırmağı ve onun kolları, diğer şelaleler, kaynak suları gibi hidrografik çekicilikler ekoturizm aktiviteleri açısından değerlendirilebilecek potansiyele sahiptir. Bu bağlamda tabiat parkının içerisinde bu tür çekiciliklerin görülebildiği doğa yürüyüşleri (trekking ve hiking), foto safari, manzara izleme gibi ekoturizm etkinliklerinin yapılması mümkündür.

Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkı, çok sayıda bitki ve yabani hayvan türüyle zengin bir biyoçeşitliliğe sahiptir. Nitekim geniş ve iğne yapraklı ağaçların yanı sıra otsu bitkilerden oluşan ormanaltı florasıyla dikkate değer bir bitki varlığı mevcuttur (Fotoğraf 5). Bilindiği üzere inceleme alanımızın da içerisinde yer aldığı Giresun ilinin kıyı kesimleri Holarktis flora aleminin Avrupa-Sibirya flora bölgesinin Kolşik alt bölgesi içerisinde yer almaktadır (Sever ve Koca, 2003:120;). Bu bölgede en yaygın vejetasyon orman vejetasyonu olup, kıyı kesimlerinde psödomakiler, dağların yüksek kesimlerinde ise alpin vejetasyonu yaygındır (Anşin, 1981:15). Bununla birlikte kıyı kesimlerine benzer şekilde tabiat parkının yakın çevresinde de yer yer doğal vejetasyonun yok edilip, yerine fındık ağaçlarının oluşturduğu antropojen bitki alanlarının ortaya çıkarıldığı gözlenmektedir.

Fotoğraf 5. Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkı, geniş ve iğne yapraklı ağaçların bir arada yer aldığı zengin flora varlığına sahiptir.

Tabiat parkı, Aksu vadisi içerisinde bulunmakta ve Aksu ırmağının yatağından (750-800 m) itibaren kısa mesafede yükseltinin arttığı ve yaklaşık 1 850 m yükseltilere kadar çıktığı bir sahada yer almaktadır. Bu bağlamda Aksu ırmağının yatağından itibaren iç kesimlere doğru ilerledikçe yükseltinin artmasına bağlı olarak, sıcaklık ve yağış değerlerinde azalmaların görülmesi, bitki örtüsünde değişimlere neden olmaktadır. Burası Erinç (1945)'in "yayvan ve karışık yapraklı nemli dağ ormanları şeridi olarak ifade ettiği (700-2000 m) saha içerisinde kalmaktadır (Erinç, 1945:130). Nitekim tabiat parkının Aksu ırmağı yatağına yakın kesimlerinde geniş yapraklı ağaçlar daha yaygın iken, yükseklerle çıkıldıkça karışık ve iğne yapraklı ağaçların bir arada olduğu ormanlarla da karşılaşmaktadır. Tabiat parkında geniş yapraklı ağaç türlerinden en yaygın olanları; kayın (faqus orientalis), meşe (Quercus), gürgen (Carpinus betulus L.) başta olmak üzere kayın gövdeli akçağaç (Acer trautvetteri Medw.), kızıl ağaç (glutinosa subsp. barbata (C.) Ylt), fındık (Corylus avellana L.), titrek kavak (Populus tremula L.), Anadolu kestanesi (Castanea sativa), akasya (Acacia), çınar (Platanus), kara ağaç (Ulmus campestris), kavak (Populus L.), söğüt (Salix L.) gibi türlerdir. Tabiat parkında doğu ladini (Picea orientalis L.), Doğu Karadeniz göknarı (Abies nordmanniana) gibi iğne yapraklı türler de yayılış göstermektedir. Bunun yanı sıra tabiat parkında çalı ve ağaççıklar da yaygındır. Bunlar içerisinde en dikkat çekenleri; mor çiçekli orman gülü (Rhododendron ponticum L.), sarı çiçekli orman gülü (Rhododendron luteum Sweet.), karayemiş (Laurocerasus officinalis Roem.), adi şimşir (Buxus Sempervirens), kuş üvezi (Sorbus aucuparia), kuşburnu (Rosa canina), mürver (Sambucus), erik (Prunus), adi papaz külahı (Euonymus europeus) gibi türlerdir.

Turkish Studies

Fotoğraf 6. Anıt ağaç özelliğindeki porsuk ve doğu ladini ağaçlarından görünüm.

Tabiat parkında otsu türlere de rastlanmaktadır. Bunlar içerisinde deve kulağı (*Sanicula europea* L.), tatlı yoğurtotu (*Galium odoratum* (L.) Scop.), adaçayı (*Salvia glutinosa* L.), pembe yıldız sedum (*Sedum stoloniferum* Gmelin.), deli burçak (*Lathyrus laxiflorus* (Desf.) O.Kutze), kaldirik (*Trachystemon orientalis*), yüksük otu (*Digitalis ferruginea* L.), tilki üzümü (*Paris incompleta* Bieb.), ahududu (*Rubus ideaus* L.), köpük otu (*Cardamine bulbifera* (L.) Crantz.), koca tere (*Pachyphragma macrophyllum* (H.) Busch.), güzel avrat otu (*Atropa belladonna* L.), keçi sakalı (*Aruncus vulgaris* Rafin.), civan perçemi (*Achillea*), ortanca çiçeği (*macrophylla* L.), süsen (*İris* sp.), pervane çiçeği (*Vinca rosea*), siklamen veya tavşan kulağı (*Cyclamen* sp.), ayı kulağı (*Aster tripolium*), leylek otu (*Geranium robertianum* L.), düğün çiçeği (*Racunculus*), orkide (*Orchis*), boğumluca otu (*Polygonatum multiflorum*), öksürük otu (*Tussilago farfara*) gibi otsu türler de yayılış göstermektedir (Anonim, 2017c).

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 12/29

Fotoğraf 7. Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkı'nda yer alan anıt ağaç özelliğindeki kayın ve akçaağaçlardan görünüm.

Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkı, barındırdığı çok çeşitli bitki türleriyle dikkat çekmektedir. Hem geniş hem de iğne yapraklı ağaçların bir arada bulunmasıyla, her mevsim yeşilin farklı tonlarıyla dikkat çeken tabiat parkı, özellikle sonbahar mevsiminde de yaprakların sararmasıyla ayrı bir güzelliğe bürünmektedir. Ayrıca anıt ağaç özelliğinde olan ve bu bölgede nadir görülen yaş ve ebata sahip ladin, kayın, akçaağaç, karaağaç, porsuk, yabani fındık ve saf şimşir toplulukları gibi türlerin oluşturduğu bitki ortamı, ziyaretçilere botanik parkındaymış gibi haz vermekte ve ilgi çekici görünüşleriyle kendilerine hayran bırakmaktadır (Fotoğraf 5, Fotoğraf 6, Fotoğraf 7 ve Fotoğraf 8). Bu bağlamda tabiat parkı, botanik turlarının yapılabileceği doğal ortamlara sahip durumdadır.

Fotoğraf 8. Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkı'ndaki saf şimşir toplulukları ile subasar ormanından görünüm.

Turkish Studies

Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkı ve yakın çevresindeki arazi kabiliyetlerini ve toprak sınıflarını incelediğimizde; çok şiddetli erozyona maruz kalan, çok sığ topraklarla kaplı ve yalnızca mera olarak kullanılabilen VII. sınıf araziler ile mesken arazileri, su yüzeyleri ve tarıma hiçbir şekilde elverişli olmayan, çok etkin ve pahalı ıslah çalışmalarıyla ürün alınabilirse de mevcut piyasa şartlarında elde edilebilecek ürünün, yatırım harcamalarını karşılayamadığı VIII. sınıf arazilerin yaygın olduğu görülmektedir. Bu çevredeki en yaygın toprak türü, gri kahverengi podzolik topraklardır. Bu bölgede şiddetli erozyon görülmekte ve toprak kalınlığı sığ düzeydedir. Bu çevre genellikle orman, mera ve fındık bahçeleriyle kaplı durumdadır (Anonim, 1985 ve Anonim, 1987).

Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkı, sadece flora bakımından değil fauna bakımından da oldukça dikkat çekicidir. Başta çeşitli memeli hayvan türleri olmak üzere balıklar, kuşlar, sürüngenler, kemirgenler gibi pek çok yabani hayvan yaşam sürmektedir. Tabiat parkı ve yakın çevresinde ayı, karaca, tavşan, kurt, tilki, porsuk, gelincik, kaya ve ağaç sansarı, ermin, çakal memeliler; kuzgun, doğan, şahin, kaya kartalı, delice, puhu, baykuş, çaylak yırtıcı kuş türleri yaşamaktadır. Ayrıca balaban, küçük akbalıçıl, gri balıçıl, turna, kuğu ve ördek türleri ile kumru, kaya güvercini, tahtalı, çil keklik ve çulluk kuş türleri mevcuttur. Fare, sincap gibi kemirgenler, uysal yılan, kara yılan vb. gibi yılan türleri de bulunmaktadır. Bunlara ek olarak Aksu ırmağı ve kollarında başta doğal alabalık, karabalık olmak üzere sazan ve bıyıklı balık gibi balık türleri yaşamlarını devam ettirmektedir (Anonim, 2017c). Böylesine zengin fauna varlığıyla tabiat parkı ve yakın çevresinde yaban hayatı gözlemciliği, kuş gözlemciliği ve foto safari gibi ekoturizm etkinliklerini gerçekleştirmek mümkündür. Dolayısıyla Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkı, özgünlüğünü ve doğallığını koruyan ekosistemleriyle, ekoturizm aktiviteleri için yılın önemli bir bölümünde değerlendirilebilecek potansiyel içermektedir. Ayrıca manzara güzelliği ve harikulade doğal çekicilikleriyle rekreasyonel faaliyetler için de oldukça uygun ortamlara sahiptir.

5. Beşeri Çevre Özellikleri ve Ekoturizm Etkileşimi

Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkı ve yakın çevresinde, sadece doğal çekicilikler değil dikkate değer beşeri çekicilikler de mevcuttur. Bu yöreye ait tarihi ve kültürel çekicilikler içerisinde geleneksel mimariye sahip meskenler, tarihi değirmenler, yöresel yemekler, yöresel el sanatları, yöresel eğlence aktiviteleri ve festivaller gibi ilgi çekici unsurlar bulunmaktadır. Dolayısıyla tabiat parkı ve yakın çevresinde Karadeniz köy ve yayla kültürüne ve bu çevredeki yöre insanlarının yaşantısına ait dikkat çekici beşeri çekicilikler, ziyaretçiler için cazip özelliklere sahiptirler.

Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkı'nın da içerisinde yer aldığı bu bölgenin tarihsel ve kültürel mirasının meydana gelmesindeki en önemli faktör, buraya Türklerin yerleşmesiyle şekillenmeye başlayan tarihsel süreçteki gelişmelerdir. Bu yörenin tarihsel açıdan yüzyıllara uzanan bir yerleşme geçmişine sahip olduğu bilinmektedir. Yöre halkı tarafından Kürtün olarak bilinen bu yöreye, Gümüşhane yöresinden göç yaşandığı, bu nedenle Kürtün adının yakıştırıldığı rivayet edilmektedir. Bu çevrede Türklerin yerleşmesinin 15. yüzyıla kadar gittiği anlaşılmaktadır (Fatsa, 2010: 227). Dolayısıyla Aksu vadisi içerisinde, Giresun-Şebinkarahisar yolu üzerinde yer alan bu yörenin o dönemlerden itibaren canlılığını koruyan bir yerleşme alanı olduğu görülmektedir. Tabiat parkının en yakınındaki önemli yerleşmeler Alancık Köyü ve ona bağlı Kuzalan Mahallesi'dir (Fotoğraf 9). Bunlara ek olarak tabiat parkı çevresinde Sağırılık Kuzalan Güzleği, Alancık Yaylası, Eski oba, Bakacak Obası, Yüce köyü, Kulakkaya Yaylası, Kümbet Yaylası ve Süllü gibi yerleşmeler de bulunmaktadır.

Fotoğraf 9. Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkı'nın yakın çevresindeki yerleşim birimlerinden görünüm.

Aksu Vadisi'nin yamaçları üzerinde konumlanmış Alancık Köyü'nün eski adı Gengene'dir. Nitekim Cumhuriyet dönemindeki nüfus sayımlarında da bu isme rastlanmaktadır. Cumhuriyet dönemindeki nüfus gelişimine baktığımızda ise Alancık (Eski adıyla Gengene) Köyü'nün 1935 yılındaki nüfusu 347'si erkek, 381'i kadın olmak üzere 728 kişiden ibarettir. Köyün nüfusu 1940 yılında 728'e, 1945 yılında 893'e, 1950 yılında 1 054'e, 1960 yılında 1 247'ye, 1965 yılında 1 451'e, 1970 yılında 1 564'e, 1975 yılında 1 719'a, 1980 yılında 1 832'ye yükselmiştir. Bu tarihten itibaren köyün nüfusu azalış trendine girmiş 1985 yılında 1 815'e, 1990 yılında 1 505'e ve 2000 yılında 703'e düşmüştür. Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi verilerine göre 2007 yılında köyün nüfusu 573'e ve 2015 yılında 487'ye kadar düşmüştür. Bu durum 1980'li yılların ikinci yarısından itibaren Doğu Karadeniz genelinde gerçekleşen başta ekonomik nedenli olmak üzere eğitim vb nedenlerden dolayı yöre insanının kırsal kesimlerden kentlere doğru olan göç etme olgusunun bir yansımasıdır. Bu durum cinsiyet oranlarında da kendini göstermektedir. 2015 yılı itibariyle köy nüfusunda kadın nüfusun oransal olarak erkeklerden daha fazla olduğu gözlenmektedir. Nitekim köy nüfusunun % 48,2'si (235 kişi) erkeklerden, % 51,8'i (252 kişi) kadınlardan oluşmaktadır. Alancık Köyü; Aşağıköy, Boyyatağı, Dağlıhağaç, Düdüklük, Kuzalan, Kürtün, Kütükgeriş ve Tesbi gibi sekiz mahalleden oluşmaktadır. Bunlardan tabiat parkına en yakın olanı Kuzalan Mahallesi'dir. Kuzalan Mahallesi'nde, 2010 yılında 28 kişi ikamet etmekte iken, 2011 yılında 30 kişiye yükselmiş, 2012 yılında 25 kişiye düşmüş, 2013 yılında 33 kişiye, 2014 yılında 42 kişiye, 2015 yılında 49 kişiye yükselmiş ve 2016 yılında ise 27 kişiye düşmüştür. Bunun yanı sıra 2016 yılı verilerine göre Alancık Köyü'ne bağlı mahallelerden Aşağıköy'ün nüfusu 162 iken, Dağlıhağaç'ın nüfusu 140, Tesbi'nin nüfusu 99 ve Süngütlü'nün nüfusu 21 olarak tespit edilmiştir (www.tuik.govtr/ET: 18.09.2017).

Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkı'nın sınırları içerisinde herhangi bir yerleşme bulunmamaktadır. Bununla birlikte hemen yakınında Dereli ilçesi sınırlarında yer alan Alancık Köyü'nün bir mahallesi durumundaki Kuzalan Mahallesi yer almaktadır. Tabiat parkının ismine esin kaynağı olan Kuzalan Mahallesi'nin adı "gölgede kalan" anlamındaki "kuz" ve yer anlamındaki "alan" kelimelerinin birleştirilmesiyle oluşan "gölgelik yer" veya "gölgede kalan alan" anlamlarına gelen "Kuzalan" kelimesidir. Gerçekten de derin Aksu vadisinin doğu yamaçları üzerinde yer alan Kuzalan Mahallesi, hem çevresindeki sırtlar hem de çevresinde bulunan yüksek tepeler nedeniyle güneşlenme süresi daha düşük olan bir konumda bulunmaktadır.

Alancık Köyü'nün sekiz mahallesinden birisi olan Kuzalan Mahallesi, Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkı'nın en yakınında bulunan yerleşmedir. Aksu Vadisi'nin yamaçları üzerinde konumlanmış olan Kuzalan Mahallesi, 900 m ile 1350 m yükselti aralığında yer almaktadır. Plan biçimi bakımından yol boyu yerleşmeleri grubuna dahil edilebilen Kuzalan Mahallesi, yamaç

Turkish Studies

üzerinde kurulmuştur. Meskenlerin bir kısmının belli yerlerde toplandığı bazı yerlerde de dağıldığı toplu ve dağınık dokulu yerleşme düzeninin birlikte yer aldığı görülmektedir. Kuzalan Mahallesi sakinlerinin önemli bir kesimi, özellikle yaz mevsiminde fındık toplamak vb amaçlarla buraya gelmekte, diğer mevsimlerde ise il dışına ve il merkezine göç etmektedirler. Özellikle kış mevsiminde hava koşullarının da sertleşmesiyle çok az sayıda aile mahallede kalmaktadır.

Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkı ve yakın çevresindeki yerleşmelerde ekoturizm açısından değerlendirilebilecek zengin bir kültürel miras söz konusudur. Bu bağlamda tabiat parkı içerisinde tarihi özelliğe sahip ahşap değirmenler bulunmaktadır. Bunlara ek olarak tabiat parkının yakın çevresinde yer alan yerleşmelerde, Karadeniz köy yaşamına ait ilgi çekici öğeler, geleneksel mimariyle donatılmış kırsal meskenleri, geleneksel fındık ve mısır tarımı, yöresel düğün ve eğlenceleri, yayla festivalleri, yöresel halk pazarları, yöresel oyun ve müzikleri, yöresel Karadeniz lezzetleri, yöresel el sanatları gibi birçok kültürel çekicilik mevcuttur.

Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkı sınırları içerisindeki en ilgi çekici kültürel miras unsuru tarihi ahşap değirmenlerdir. Tabiat parkında iki adet tarihi ahşap değirmen bulunmaktadır. Bunların bir tanesi Kuzalan Şelalesi'nin aktığı yerde diğeri de 500 m mesafede, ikinci şelalenin hemen kenarında yer almaktadır. Yaklaşık 10 cm çapındaki tomrukların üst üste yığılması ve köşelerde birbirlerine açılan yivlerle monte edilmesiyle oluşturulan kütük yığma sistemiyle yapılan tarihi değirmenlerin çatısında hartama kullanılmıştır (Fotoğraf 10). Tarihi ahşap değirmenler, daha önceki dönemlerde yöredeki geleneksel geçim faaliyetlerinden birisi olan mısır tarımının bir yansımasıdır. Nitekim yörede elde edilen mısırlar bu değirmenlerde öğütülerek un haline getirilmekte ve yöresel lezzetlerden birisi olan mısır ekmeği bu unlardan elde edilmekteydi. Günümüzde eski işlevini yitirmiş olsa da söz konusu eski değirmenler Karadeniz yöresindeki geçim tarzının en önemli somut yansımalarından birisini görmek ve geçmişe yolculuk yapmak isteyen ziyaretçiler için ilgi çekici olabilir. Gününbirlik kullanım alanı ile Kuzalan Şelalesi arasındaki yürüyüş güzergahı üzerinde yer alan tarihi değirmenler, tabiat parkı içerisinde yer alan ve ilgi çeken kültürel miras unsurudur.

Fotoğraf 10. Tabiat parkı içerisinde kütük yığma tekniğiyle yapılmış tarihi değirmenden görünümüler.

Turkish Studies

Tabiat parkının yakın çevresindeki Kuzalan Mahallesi ve Alancık Köyü gibi yerleşmelerde yer alan bir diğer kültürel çekicilik ise bu çevreye has geleneksel mimariye sahip meskenlerdir (Fotoğraf 11). Bu tür eski meskenler, doğaya uyumlu olması, yöre kültürünü yansıtmaları bakımından ziyaretçilerin ilgisini çekmektedir. Bu meskenlerde malzeme olarak ahşap ağırlıklı olmak kaydıyla ahşap ve taş malzeme birlikte kullanılmıştır. Ahşap malzeme için genellikle yörede “doruk ağacı” olarak adlandırılan ladin ağacı, taş malzeme için de çoğunlukla yörede “süngüt taşı” adı verilen ve işlenmesi kolay olan travertenler kullanılmaktadır.

Fotoğraf 11. Tabiat parkının yakın çevresinde alt katı yığma taş, üst katı ise kütük ve ahşap yığma tekniğiyle inşa edilmiş geleneksel mimariye sahip meskenlerden görünümür.

Kuzalan Mahallesi'nde genellikle oldukça eğimli yamaçlarda yapılan meskenlerin zemin katı yığma moloz taş duvar tarzında yapılmış ve tesviye sağlanması için duvar aralarına ahşap hatıllar konulmuştur. Üst katlarda ise ahşap veya kütük yığma tekniğiyle duvarlar inşa edilmiştir (Eskiçırak, 2009:12). Kütük yığma sisteminde yapılan meskenlerin dış duvarlarında silindirik şeklinde 5-10 cm çapında 7-10 m boyundaki tomruklar üst üste yığılmakta ve bu tomrukların uç kısımlarından hemen önce yivler açılarak, çivi kullanılmaksızın birbirlerine monte edilmekte, kalan uç kısımları dışarda kalmaktadır. Bu şekilde tomruklar kullanıldığında tomrukların yivler açılarak birbirlerine geçme yapılmasına kara boğaz tekniği denilmektedir (Özgüner, 1970: 30-33). Tomrukların arasında kalan boşluklar ince dal parçaları gibi ince malzemelerle kapatılmıştır. Bunun yanı sıra bu çevredeki bazı meskenlerde zemin katın üstündeki katlarda ahşap yığma tekniğiyle de dış duvarların inşa edildiği gözlenmektedir.. Bu sistemde 4 ile 10 cm kalınlığındaki işlenmiş tahtalar üst üste yığılarak dış duvarlar yapılmaktadır (Eskiçırak, 2009:14). Ayrıca bu çevredeki bazı meskenlerde zemin katın üstündeki katlarda dış duvarlar, ahşap ve taş göz dolma tekniğiyle yapılmıştır. Dolayısıyla bu meskenlerde yığma taş ve kütük veya ahşap yığma tekniği birlikte kullanıldığı için mesken modeli olarak karma sistem denilebilir. Bilindiği gibi yığma veya karkas modellerden en az ikisinin bir arada kullanıldığı mesken modeli karma sistem olarak adlandırılmaktadır (Eskiçırak, 2009:22; Özgüner,

Turkish Studies

1970:35). Kütük ve ahşap yığma olarak yapılan üst katlarda pencereler oldukça küçük ve sayıca azdır. Bu çevredeki eski meskenlerde çatı modeli olarak genellikle iki yana eğimli semer çatı kullanılmakta az da olsa dört omuzlu kırma çatı da tercih edilmektedir. Çatı örtü malzemesi olarak saç kullanılmaktadır. Bunlara ek olarak meskenlerin ikinci katında tuvalet ve banyonun olduğu kısım genellikle dışarıya doğru çıkmalar şeklinde yapılabilmektedir. Geleneksel mimariyle yapılmış olan bu meskenler, Karadeniz insanının kendine has yaşam tarzını yansıtmaları, ilgi çekici görsellikleriyle bu çevrede görülmeye değer kültürel miras ürünlerindedir.

Fotoğraf 12. Tabiat Parkının yakın çevresinde, kütük ve ahşap yığma tekniğiyle yapılmış serentilerden görünümler.

Bu çevrede serenti veya serender olarak adlandırılan eklentiler de oldukça ilgi çekicidir (Fotoğraf 12). Yerden 1-2 m yüksekte yapılan serenderler, fındık, mısır vb. ürünlerin konulması ve fare gibi haşeratların korunması için inşa edilen bir nevi kiler veya ambar vazifesi gören yapılardır. Genellikle tek bölmeli olarak yapılan ve dört ayak üzerinde inşa edilen serenderlerde ayakların üstünde, fare gibi hayvanların çıkmasını önlemek için tekerlek benzeri yuvarlak malzemeler kullanılmaktadır. Bu çevredeki serenderlerde de eski meskenlerde olduğu gibi kütük veya ahşap yığma tekniğiyle dış duvarlar inşa edilmektedir. İki yana eğimli semer çatı şeklinde çatıya sahip serenderlerde çatı örtü malzemesi olarak saç kullanılmakta ve pencere bulunmamaktadır. Buna ek olarak içerisine ot konulan ve yörede “merek” olarak adlandırılan yapılar da mevcuttur. Ahşap ve kütük yığma sistemine sahip olan bu yapılar yörede yapılan hayvancılık faaliyetlerinin bir yansımasıdır. Bunların yanı sıra fındık evi ve çeşitli kurutma ve pişirme işlemlerinde kullanılan fırınlar da bu yöreye ait geleneksel mimarinin önemli unsurlarıdır. Serender, merak, fındık evi ve fırınlar da gerek kendilerine özgü estetiği gerekse barındırdığı geleneksel motiflerle bu çevredeki görülmeye değer kültür varlıklarındandır (Fotoğraf 13).

Turkish Studies

Fotoğraf 13. Tabiat parkının yakın çevresinde, kütük ve ahşap yığma tekniğiyle yapılmış fırın, merak ve fındık evinden görünümeler.

Tabiat parkının yakın çevresindeki yerleşmelerde temel geçim kaynakları tarım, büyükbaş hayvancılık, arıcılık, ormancılık ve toplayıcılıktır. Tabiat parkına en yakın yerleşme olan Kuzalan Mahallesi'nde özellikle fındık tarımı temel ekonomik faaliyetlerin başında gelmektedir. Bunun yanı sıra evlerin yakınındaki küçük boyutlu ve eğimli bahçelerde ailenin ihtiyacını karşılamak için fasulye, pancar, lahana, kabak, patates ve mısır gibi sebzeler ile armut başta olmak üzere elma, vişne, taflan, kaysı gibi meyveler yetiştirilmektedir. Mahallede hayvancılık yok denecek kadar azalmıştır. Çok az sayıda büyükbaş hayvan (sığır) yetiştiriciliği yapılmaktadır. Yine çevrede doğal yetişen çeşitli bitkiler [galdirik, ayı kulağı, mantar (tavuk mantarı), kabalak, ısırganotu vb] mahalle sakinleri tarafından toplanmaktadır. Ayrıca fenni kovanlarla arıcılık faaliyeti de yapılmaktadır. Bu bağlamda bu yörede doğal ortamlardan elde edilen ürünlerle yapılan sebze ağırlıklı (kara lahana, fasulye, ısırgan vb.) yöresel yemekler ve kahvaltı menülerinin buraya gelenlere sunulması için uygun konaklama ve yeme-içme mekanlarının yapılması gerekmektedir. Bunun yanı sıra bu çevrede çoğu tükenme noktasına gelmiş olsa da sepet örmeciliği gibi geleneksel el sanatları da mevcuttur. Bu çevredeki geleneksel el sanatlarının varlığını devam ettirebilmesi noktasında, bu çevrede son yıllarda gelişmeye başlayan turizm ve rekreasyon faaliyetlerinden önemli bir destek olarak yararlanılabilir. Bu çevrede yapılan geleneksel el sanatı ürünleri ile tarım ürünlerinin, hediyelik eşya ve yöresel ürünler satış yerleri kurularak, ziyaretçilere pazarlanması hem bunların yaşatılması hem de yöre halkına katkı yapılması bağlamında yararlı olacaktır.

Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkı'nın tanınırlığını artırmak için çeşitli çalışmalar da gerçekleştirilmektedir. Bu bağlamda 2016 yılının kasım ayında Giresun Orman ve Su İşleri Şube Müdürlüğü ve Giresun Gezgin Fotoğrafçılar Derneği (GEZFOD) işbirliğinde "Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkı'nda Güz Fotomaratonu" gerçekleştirilmiştir. Bu fotoğraf yarışmasında ülkemizin çeşitli yerlerinden gelen fotoğraf severler tarafından tabiat parkında fotoğraflar çekilmiş ve en iyi fotoğrafları çeken fotoğrafçılar ödüllendirilmiştir. Bunun yanı sıra ulusal televizyon kanallarından birisindeki bir gezi programında, içerisinde Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkı'nın da olduğu Giresun

Turkish Studies

ilinin turistik değerlerini anlatan tanıtım videosu yayınlanmıştır. Bu tür ulusal düzeyde olan tanıtım aktivitelerinin artırılması ve Giresun ilindeki tabiat parklarının bu kapsamda tanıtılmasıyla ildeki ekoturizm faaliyetlerinin canlandırılmasına katkı sağlanabilir.

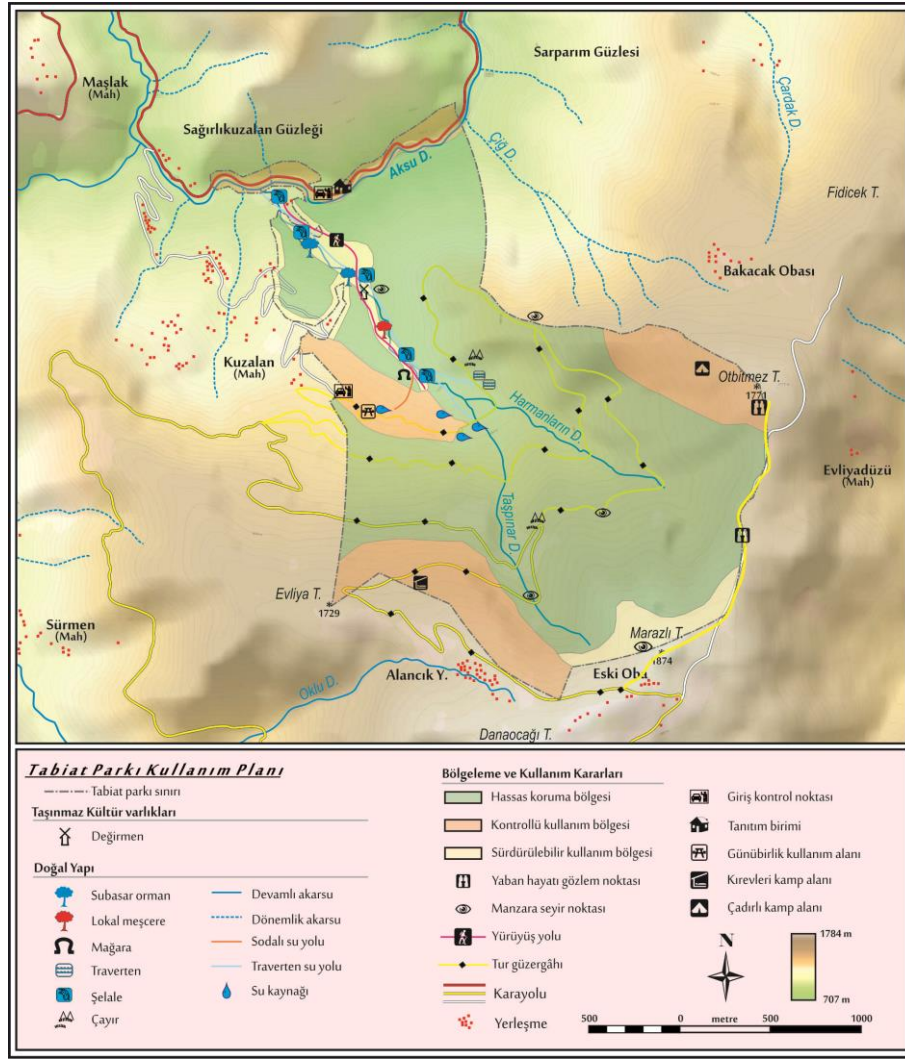
Buraya gelen ziyaretçilerin tabiat parkını daha iyi gezebilmesi ve tabiat parkının rekreasyonel faaliyetlere elverişli hale getirilmesi, ekoturizm ve rekreasyon aktivitelerinin gerçekleştirilmesine yönelik altyapı çalışmaları Giresun Doğa Koruma ve Milli Parklar Şube Müdürlüğü tarafından sürdürülmektedir. Tabiat parkında giriş kısmında otopark, seyir terası, wc'ler, giriş kontrol tanıtım binası, çocuk oyun alanı, kamelyalar, yürüyüş yolları yapılmıştır. Tabiat parkının iç ve yüksek kesimlerinde taş kaplamalı yürüyüş yolları, doğal ve kültürel çekicilikleri gösteren tanıtım ve yönlendirme tabelaları yapılmıştır. Günübürlük kullanım alanı yakınında kamelyalar, çeşmeler, wc'ler, çocuk oyun alanı, mescit ve piknik yapmak için barbekü gibi çeşitli donatılar inşa edilmiştir. Günübürlük kullanım alanı yakınında da otopark ve giriş ünitesi yapımı devam etmektedir (Harita 5 ve Fotoğraf 14,15).

Fotoğraf 14. Tabiat Parkında yapılan tesislerden görünümeler.

Bunlara ek olarak iki adet değirmenin tamirâtı, Taşpınar deresinin doğusunda transport şeklinde telesiyaj ya da teleferik düzenlemesi, kır gazinosu yapımı, alanın su gözesi kesiminde giriş kontrol ünitesi düzenlemesi, alanın güneyinde su deposu yapımı, Kuzalan Mahallesi yolunun iyileştirilmesi gibi çalışmaların sürdürülmesi de planlanmaktadır. Dolayısıyla yapılacak düzenlemeler açısından tabiat parkı şelale zonu, traverten zonu ve yaylalar zonu olmak üzere üç kısımda değerlendirilmektedir. Şelale zonundaki seyir terasları, otopark, giriş kontrol tanıtım birimi gibi donatılar inşa edilmiş, traverten zonunda yürüyüş yolları, mescit, tuvaletler ve kamelyalar yapılmıştır. 2018 yılında da yaylalar zonunda çadırlı kamp alanı ve bungalov evlerin inşası planlanmaktadır (Harita 5 ve Fotoğraf 14,15).

Turkish Studies

Harita 5. Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkı'nda kullanım planı (Kaynak: Giresun Doğa Koruma ve Milli Parklar Şube Müdürlüğü'nden alınarak düzenlenmiştir).

Turkish Studies

Fotoğraf 15. Tabiat Parkında yapılan tesislerden görünümüler.

Tabiat parkı, Giresun Merkez başta olmak üzere çevre illerden ve ülkemizin pek çok yerinden gelenler tarafından ziyaret edilmektedir. Giresun il merkezi ve çevre ilçelerden gelenler, genellikle kendi arabalarıyla buraya gelmekte ve özellikle diğer yaylalara ziyarete gidenler de yol üzerindeki tabiat parkının şelale kısmını ziyaret etmektedirler. Bunun yanı sıra il içinden ve özellikle il dışından turlarla gelenler de bulunmaktadır. Tabiat parkının en çok ziyaretçi çektiği mevsim yaz mevsimidir. Aylardan da temmuz ve ağustos ayları en yoğun trafiğe sahne olmaktadır. Tabiat parkı, genellikle hafta sonları ziyaret edilmekte ve ziyaretçilerin tamamına yakını günübirlik olarak gelenlerden oluşmaktadır. Ziyaretçilerin büyük bir kısmı ailecek veya arkadaş gruplarıyla tabiat parkını ziyaret etmekte, turlarla veya bireysel olarak gelen ziyaretçiler de bulunmaktadır. Tabiat parkı hakkında daha çok internet ve sosyal medyadan bilgi toplayan ziyaretçiler, tabiat parkının özellikle Kuzalan Şelalesi kesimini ziyaret etmektedirler.

Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkı ve yakın çevresinde son dönemde turizm ve rekreasyon faaliyetleri önem kazanmaya ve gelişmeye başlamıştır. Giresun ilinin bu kesimi yani Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkı, Yavuzkemaal (Kulakkaya) Yaylası, Kümbet Yaylası ile Bektaş yayla turizm merkezlerinin yer aldığı bölge, Giresun ilinin en yüksek turist çekim gücüne sahip bölgesidir. Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkı da avantajlı konumu, zengin flora ve faunası, travertenleri, gözeleri, tarihi değirmenleri ve çevresinde Karadeniz köy ve yayla kültürüyle bu bölgedeki en dikkat çekici turistik mekanlardan birisidir. Tabiat parkında doğa yürüyüşü (trekking ve hiking), botanik turu, yaban hayatı gözlemciliği, kamp-karavan turizmi, fotoğraf çekme, sportif olta balıkçılığı, manzara izleme, bilimsel amaçlı yürüyüşler gibi ekoturizm aktiviteleri ile piknik yapma, dinlenme, eğlenme gibi rekreasyon faaliyetleri yapılabilir.

Kuzalan Şelalesi içerisindeki doğa yürüyüşü (trekking ve hiking), botanik turu ve fotoğraf çekme gibi ekoturizm aktiviteleri için en önemli güzergah, hiç kuşkusuz günübirlik kullanım alanı ile Kuzalan Şelalesi mevki arasındaki yaklaşık 2,5 km'lik parkurdur. Oldukça eğimli olan bu parkura, yukarıdan aşağıya doğru başlanması, daha az yorucu olması açısından tavsiye edilebilir. Bu bağlamda parkura başlamak için öncelikle araçla Kuzalan Şelalesi ile günübirlik kullanım alanı arasındaki 6 km uzunluğundaki yol takip edilerek, günübirlik kullanım alanına ulaşılmaktadır. Parkurun başlangıcında günübirlik kullanım alanı bulunmaktadır. Burada rekreasyon faaliyetleri için

Turkish Studies

kamelyalar, wc'ler, mescit gibi tesisler vardır. Bunlara ek olarak günübürlük kullanım alanının yakınında anıt ağaç özelliğinde ladin, kayın, akçaağaç, karaağaç, sodalı su ve suyun battığı yeri, traverten çukurlarını ve travertenleri görmek mümkündür. Günübürlük kullanım alanının 400 m ilerisinde travertenler ve su gözesi görülebilir. Buradan itibaren aşağıya doğru eğimli bir yürüyüş yolu takip edilmektedir. Yürüyüş yolu üzerinde anıt özelliğe sahip kayın, ladin ve porsuk ağaçları görülebilir. Daha sonra demirli ve kükürtlü su gözeleri, traverten çukurları, üzeri yosun kaplanmış travertenler gözlemlenebilir. Travertenler ve su gözesine 500 m mesafede içerisinde sarkıtların olduğu traverten mağarası ve travertenler, 600 m mesafede şelale ve saf şimşir toplulukları görülebilir. Daha sonra travertenler ve su gözesine 700 m mesafede subasar ormanları, 800 m mesafede 2. şelale, 900 m mesafede tarihi ahşap değirmeni, 950 m mesafede 3. şelale gözlemlenebilir. Daha sonra eğimli bir yamaçtan aşağı inilmekte ve Kuzalan Mahallesi'nin bir bölümünün yer aldığı alana ulaşılmaktadır. Burada tarihi değirmeni, kütük yığıma sistemiyle yapılmış serenderleri, mereleri ve travertenleri görmek mümkündür. Buradan itibaren Aksu ırmağı üzerindeki köprüden geçilmekte ve Kuzalan Şelalesi mevkiine varılmaktadır (Harita 5).

Çalışmamızın bu kısmında Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkı'nın ekoturizm ve rekreasyon faaliyetleri açısından potansiyelinin daha anlaşılması için swot analizini yapmanın yararlı olacağı kanısındayız. Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkı'nın ekoturizm ve rekreasyon faaliyetlerinin geliştirilmesi açısından güçlü yönleri şunlardır:

✓ Erişim açısından elverişli özelliklere sahip olması, Giresun Merkez'e ve Ordu Giresun Hava Limanı'na yakın olması ve Giresun Merkezden tabiat parkına kadar olan yolun asfaltla kaplı olması

✓ Karayolu yakınında yer alması ve çevresinde Giresun ilinin en bilinen yayla turizm merkezlerinin olması; Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkı avantajlı konumunun da etkisiyle daha çok tanınmakta ve ziyaretçi çekmektedir. Giresun ilindeki diğer tabiat parklarına göre daha fazla ziyaretçi çekmesinin nedenlerinin başında ulaşım açısından oldukça elverişli konumda bulunması gelmektedir. Giresun-Şebinkarahisar karayolunun hemen yakınında yer alması, Kulakkaya ve Kümbet Yaylası ile Bektaş Yaylası'na gidiş güzergahının üzerinde bulunması, tabiat parkına olan ilginin artmasına dikkate değer katkı sağlamaktadır. Bu bağlamda Kulakkaya, Kümbet ve Bektaş yaylaları ile bu çevredeki diğer turistik çekicilikleri görmek için yola çıkanların büyük çoğunluğu, Giresun-Şebinkarahisar karayolunun hemen kenarında yer alan tabiat parkının girişini ve Kuzalan Şelalesi'ni gezmekte ve fotoğraf çekimi yapmaktadırlar. Bu nedenle Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkı'nın en çok ziyaretçi çeken kesimi de yukarıda bahsedilen Kuzalan Şelalesi'nin olduğu bölüm olmakta, tabiat parkının iç ve yüksek kesimlerinde yer alan ve oldukça ilgi çekici özellikleri olan travertenler, mağaralar, şimşir ağaçları, tarihi değirmenler, subasar ormanı, gözeler, şelaleler Kuzalan Şelalesi'ne göre daha az ziyaretçi çekmektedir.

- ✓ 2013 yılından itibaren tabiat parkı ilan edilerek koruma altına alınmış olması
- ✓ Kuzalan Şelalesi başta olmak üzere şelalelerin bulunması
- ✓ Tabiat parkının yakınında Göksu deresi üzerinde oluşmuş ve "Mavigöl" olarak adlandırılan dev kazanının bulunması
- ✓ Tatlı, sodalı, demirli ve kükürtlü suların çıktığı gözelerin bulunması
- ✓ İçilebilir özellikte doğal maden sularının bulunması
- ✓ Pamukkale'yi anımsatan travertenlerin bulunması
- ✓ Sarkıt, dikit ve sütunları barındıran traverten mağaralarının bulunması

- ✓ Ladin, kayın, göknar, porsuk ağaçlarından oluşan gibi anıt ağaç niteliğine sahip ağaçların bulunması
- ✓ Saf şimşir topluluklarının bulunması
- ✓ Subasar ormanının bulunması
- ✓ İki adet ahşaptan yapılmış tarihi değirmenin bulunması
- ✓ Tabiat parkının yakınında Kuzalan Mahallesi gibi geleneksel mimariye sahip meskenlere (Kütük ev, serenti, merak vb) sahip olan ve Karadeniz köy ve yayla kültürünün hakim olduğu kırsal mekanların bulunması
- ✓ Bu yerleşmelerde fındık başta olmak üzere mısır gibi yöresel ürünlerin yetiştirilmesi
- ✓ Tabiat parkında ekoturizm ve rekreasyon faaliyetlerinin yapılabilmesi için tabiat parkının doğal ortamıyla uyumlu çeşitli altyapı tesislerinin yapım çalışmalarının önemli bir kısmının tamamlanmış olması ve diğer kısımlar için de çalışmaların sürdürülmekte olması
- ✓ Tabiat parkındaki doğal ve kültürel çekicilikleri gösteren tanıtım ve yönlendirme tabelaların olması
- ✓ Giriş kontrol tanıtım biriminin bulunması
- ✓ Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkını tanıtan broşürlerin bulunması

Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkı'nın ekoturizm ve rekreasyon faaliyetlerinin geliştirilmesine olumsuz etki yapan zayıf yönleri şunlardır:

- ✓ Tabiat Parkı'nın ulusal ve uluslararası düzeyde yeterli ölçüde bilinmemesi (özellikle travertenlerin)
- ✓ Tabiat parkının Dereli-Şebinkarahisar karayolunun kenarındaki giriş kısmının ve Kuzalan Şelalesi kesimi dışındaki diğer kesimlerinde yer alan doğal ve kültürel çekiciliklerin pek bilinmemesi ve ziyaret edilmemesi
- ✓ Başta Kuzalan Mahallesi karayolu olmak üzere yol çalışmalarının henüz tamamlanmamış olması
- ✓ Konaklama ve kamp olanaklarının mevcut olmaması
- ✓ Yeme-içme olanaklarının yetersiz olması
- ✓ Tabiat parkındaki doğal ve kültürel çekicilikler hakkında kısaca bilgilerin verildiği tabelaların olmaması
- ✓ Tabiat parkındaki bitki türlerinin önünde, onlar hakkında kısaca bilgi veren tabelaların olmaması
- ✓ Tabiat parkı hakkında ziyaretçileri bilgilendirecek ve tabiat parkını gezdirecek yeterli sayıda uzman personelin olmaması
- ✓ Tabiat parkı içerisindeki yürüyüş yollarının eğimli olması ve oldukça uzun olması nedeniyle özellikle yaşlı ve çocuk ziyaretçiler için oldukça yorucu özellikte olması
- ✓ Parkurların dik ve eğimli olması nedeniyle ziyaretçilerin düşme ve yaralanma riskinin bulunması ve bu tür durumlar için acil müdahale ekiplerinin ve ekipmanlarının bulunmaması

✓ Kış mevsiminde tabiat parkının yüksek kesimlerine olan erişimde sorunların meydana gelmesi

✓ Tabiat parkı içerisinde heyelan olaylarının meydana gelmiş olması ve tekrar meydana gelebilme riskinin bulunması

✓ Ziyaretçilerin yabancı hayvanlarla karşılaşma riskinin bulunması

Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkı ve yakın çevresinde ekoturizm ve rekreasyon faaliyetlerinin geliştirilmesi açısından değerlendirilmesi gereken fırsatlar şunlardır:

✓ Dünyada ve ülkemizde ekoturizm gibi alternatif ve sürdürülebilir turizm aktivitelerine olan ilginin giderek artması

✓ Karadeniz Bölgesi'nin doğallığını büyük ölçüde koruyan, serin ve temiz havaya, zengin flora ve faunaya sahip doğal ortamlarına ve Karadeniz kültürüne olan ilginin ülkemizde giderek artması

✓ Samsundan Artvin'e kadar yaylaların birleştirilmesi amacıyla yapımı devam eden yeşil yol güzergahının buradan geçmesi

✓ Ordu-Giresun Hava Limanı'na yakın olmasıyla hem ülkemizden ve hem de yurtdışından erişilebilirlik durumunun yüksek olması

✓ Bu bölgeye yönelik Arap ve Ortadoğu ülkelerinden gelen ziyaretçilerin giderek artan ilgilerinin olması

✓ Çevresinde Yavuzkema (Kulakkaya) Yaylası ve Kümbet Yaylası gibi yayla turizm merkezlerinin bulunması

✓ Giresun ilinde Kuzalan Şelalesiyle birlikte toplamda 4 adet tabiat parkının olması ve ilde ekoturizm ile rekreasyon faaliyetlerinin geliştirilmesi için çalışmaların sürdürülmekte olması

✓ İldeki tabiat parklarından sorumlu Giresun Doğa Koruma ve Milli Parklar Şube Müdürlüğü tarafından tabiat parklarındaki çeşitli düzenlemeler ile tesislerin yapılmasına dönük çalışmaların sürdürülmekte olması

✓ Tabiat parkının bulunduğu bu çevrede insanların ilgisini çekecek turistik çekiciliklerin bulunması

✓ Giresun Üniversitesi ve çevre illerdeki üniversitelerden ildeki tabiat parklarıyla ilgili bilimsel araştırmaların yapılması

✓ Yerel ve ulusal düzeyde yayın yapan televizyon kanalları tarafından bu çevrede video çekimlerinin gerçekleştiriliyor olması

✓ Fotomaraton gibi fotoğraf çekme etkinliklerinin yapılabilmesi

✓ İlerleyen yıllarda Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkı'nın millipark yapılmasına yönelik eğilimlerin olması

Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkı ve yakın çevresinde ekoturizm ve rekreasyon faaliyetlerinin gelişmesi önünde engel teşkil eden tehditler şunlardır:

✓ Tabiat parkının yakın çevresinde yaşayan yöre halkının ekoturizm ve rekreasyon faaliyetleriyle yeterli ölçüde bağlantısının olmaması

✓ Tabiat parkı ve değeri konusunda, tabiat parkının yakın çevresinde yaşayan yöre halkının yeterli bilgi birikimine ve bilince sahip olmaması

Turkish Studies

- ✓ Tabiat parkının hemen yanı başında HES gibi bu bölgenin doğallığını bozabilme potansiyeli olan beşeri müdahalelerin olması
- ✓ Giresun-Şebinkarahisar yolundaki çalışmalar nedeniyle erişim konforunda bozulmaların olması
- ✓ Tabiat parkının ekonomik olarak bu çevrede yaşayan halka henüz yeterli ölçüde katkının olmaması
- ✓ Bu çevredeki yöresel ürünlerin gelen ziyaretçilere satışının yapılabilmesi ve yöre halkının bundan istifade etmesi için uygun satış ortamlarının bulunmaması
- ✓ Yaz mevsiminde özellikle hafta sonlarında tabiat parkının özellikle girişinde ve şelale kısmında yoğun araç ve insan trafiğinin oluşması ve dolayısıyla tabiat parkının özellikle bu bölümünde taşıma kapasitesinin zorlanması
- ✓ Tabiat parkının sahip olduğu doğal ve kültürel zenginlikler konusunda buraya gelen ziyaretçilerin yeterli bilgi ve bilince sahip olmaması
- ✓ Tabiat parkı içerisindeki travertenler başta olmak üzere doğal güzellikler ve tarihi eserlere insanların bizzat temas etmelerinin önlenmesi için gerekli uyarı levhalarının ve barikatların olmaması
- ✓ Yabancı turist sayısının oldukça az olması
- ✓ Tabiat parkındaki doğal ve tarihi yapıtların korunması için yeterli sayıda personelin olmaması ve koruma konusunda küçük ölçekli de olsa risklerin bulunması

6. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkı, Giresun ilindeki dört tabiat parkından birisidir. Millipark düzeyinde kaynak değerlerine sahip olan Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkı hem kendi bünyesinde barındırdığı hem de yakın çevresinde yer alan doğal, tarihi ve kültürel çekicilikler açısından oldukça önemli bir potansiyele sahiptir. Her şeyden önce tabiat parkının ismine esin kaynağı olmuş olan ve tabiat parkının en çok ziyaret edilen doğal çekiciliği olarak çok sayıda ziyaretçiyi ağırlayan Kuzalan Şelalesi, görseelliğiyle ilgi çekmektedir. Tabiat parkının en büyük doğal kaynak potansiyeline sahip unsuru, karst topoğrafyasının en ilgi çekici şekillerden olduğu kabul edilen travertenlerin varlığı da oldukça önemlidir. Tabiat parkı içerisinde yer alan travertenler, Pamukkale'yi anımsatan güzellikleriyle görülmeye değer doğal çekiciliklerdendir. Bunlara ek olarak traverten mağaraları ve çukurları, diğer şelaleler, kükürtlü, demirli, sodalı ve tatlı su çıkan gözeleri de doğal çekiciliklerdendir. Tabiat parkı flora ve fauna açısından da oldukça zengindir. Özellikle anıt ağaç özelliğinde olan ve bu bölgede nadir görülen yaş ve ebata sahip kayın, porsuk, akçağaç, karağaç, göknar ve ladinler ile subasar ormanı ve saf şimşir toplulukları, botanik turu için ideal özelliklere sahiptir. Tabiat parkında çeşitli kuş türleri, sürüngenler, memeliler ve amfibiler gibi pek çok fauna hayvan türü yaşam sürmektedir. Bu bağlamda yaban hayatı gözlemciliği için değerlendirilebilir. Tabiat parkı ve yakın çevresinde tarihi ve kültürel çekicilikler de mevcuttur. Tabiat parkı içerisinde 2 adet tarihi değirmen bulunmakla birlikte bu çevrede tarihi köprüler ve manastırlar bulunmaktadır. Tabiat parkının içerisinde yerleşme bulunmamakla birlikte hemen yakınında Kuzalan Mahallesi ile Alancık köyleri ile Kulakkaya ve Kümbet gibi yayla turizm merkezleri yer almaktadır. Bu yerleşmelerde Karadeniz köy ve yayla kültürünün yansımaları olarak geleneksel mimariye sahip meskenler, serentiler bulunmakta, yöresel el sanatları ve yöresel yemek türleri, festivaller gibi çeşitli kültürel çekicilikler de mevcuttur. Dolayısıyla tabiat parkı ve yakın çevresinde başta doğa yürüyüşü (trekking ve hiking) olmak üzere, fotoğraf çekme, manzara izleme, bisiklet safari, jeep safari, sportif

olta balıkçılığı, botanik turu, yaban hayatı gözlemciliği, kamp ve karavan turizmi, köy turları gibi ekoturizm etkinliklerinin gerçekleştirilmesi mümkündür.

Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkı, barındırdığı doğal, tarihi ve kültürel çekicilikleriyle dikkate değer bir çekim gücüne sahiptir. Buna ek olarak tabiat parkının bulunduğu bu çevrede Giresun ilinin en çok rağbet gören yayla turizm merkezlerinin olması ve yaylaların geçiş güzergâhında olması nedeniyle yaz mevsiminde özellikle hafta sonları oldukça yoğun bir ziyaretçi kitlesi, tabiat parkının Dereli-Şebinkarahisar karayolunun kenarında yer alan Kuzalan Şelalesi kesimini ziyaret etmektedir. Bu durum zaman zaman bu kesimde taşıma kapasitesini zorlamakta, hem insan hem de taşıt trafiği oldukça artmaktadır (Fotoğraf 16). Hatta Kuzalan Şelalesi'nin giriş kısmında ve Mavi Gölü'n olduğu yerde karayoluna park eden araçlar nedeniyle araç yoğunluğu oldukça yükselmekte ve trafik yavaşlayabilmektedir. Buna karşılık tabiat parkının diğer kesimleri, bu kesim kadar ziyaretçi çekmemektedir. Tabiat parkının iç ve yüksek kesimlerinde yer alan doğal ve kültürel güzelliklerin daha az ziyaretçi çekmesinde, bu kesimlerdeki çekiciliklerin pek bilinmemesi ve şu an itibarıyla bu kesimlere giden karayolunun oldukça eğimli, virajlı ve stabilize yol olmasının da önemli ölçüde etkisi bulunmaktadır. Sürdürülebilir çevre yönetimi açısından tabiat parkının bu durumun sağlıklı bir gelişme sürecinde olmadığı anlaşılmaktadır. Bu bağlamda tabiat parkının ziyaretçi ve taşıt yoğunluğunun tek bir kesiminde yoğunlaşması yerine bu yükün tabiat parkının diğer kesimlerine paylaştırılması ve Kuzalan Şelalesi kesimindeki yoğunluğun dağıtılması için çeşitli çalışmaların yapılması gerekmektedir. Bunun için tabiat parkının iç kesimlerine olan erişimin kolaylaştırılması, Kuzalan Mahallesi yolunun iyileştirilmesi ve tabiat parkının iç kesimlerindeki çekiciliklerin ziyaretçilere daha iyi tanıtılması yararlı olacaktır. Böylelikle tabiat parkının sadece bir kesimindeki yoğunluğun bir nebze olsun azaltılmasına ve taşıma kapasitesinin aşılmasının önlenmesine katkı sağlanabilir.

Fotoğraf 16. Tabiat Parkının Kuzalan Şelalesi mevkiinde ve Mavi göl çevresinde zaman zaman artan insan ve taşıt yoğunluğundan görünüm.

Turkish Studies

Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkı'nda ekoturizm ve rekreasyon faaliyetlerinin geliştirilmesi ve ziyaretçilerin tabiat parkını daha iyi koşullarda gezebilmesi için çeşitli düzenlemeler yapılmaktadır. Bununla birlikte tabiat parkı içerisinde engebeli ve oldukça eğimli arazilerin olması, Kuzalan Mahallesi yolunun henüz iyileştirilmemiş olması, gününbirlik kullanım alanının tam anlamıyla işlevsel hale getirilememesi ziyaretçiler açısından dezavantajlı durumların oluşmasına neden olabilmektedir. Tabiat parkında yönlendirme tabelaları yapılmış ancak bilgilendirme tabelaları yapılmamıştır. Bu bağlamda şelaleler, travertenler, mağaralar, ağaç türleri, tarihi değirmenlerle ilgili kısa bilgi notlarının, bunların buldukları yerlere konulması yararlı olacaktır. Bunun yanı sıra gününbirlik kullanım alanının tamamıyla işlevsel hale getirilmesi de ziyaretçilerin yapacakları aktivitelere katkı sağlayacaktır.

Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkı'na gelenlerin tamamı gününbirlik olarak gelmekte ve konaklama yapmamaktadır. Bu çevrede bulunan Dereli ilçe merkezi, Kulakkaya Yaylası, Kümbet Yaylası, Süllü gibi yerleşmelerde konaklama olanakları bulunmakla birlikte tabiat parkı ve yakınında konaklama ve kamp yapma için gerekli altyapı olanakları mevcut değildir. Bu bağlamda gelen ziyaretçilerin konaklama ve kamp yapmalarını sağlamaya dönük tesislerin oluşturulması ve Kuzalan Mahallesi gibi yerleşmelerde ev pansiyonculuğu gibi konaklama seçenekleri için gayret gösterilmesi gerekmektedir. Böylelikle tabiat parkının yakın çevresinde yaşayan yerel halkın ekonomik durumuna katkı yapılması da mümkün olabilecektir.

Ülkemizde nadir görülen turistik çekiciliklere de sahip olan ve Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkı'nın da içerisinde olduğu bu bölgenin en önemli sorunlarından birisi de sahip olduğu turistik çekiciliklerin yeterli ölçüde bilinmemesidir. Aslında Doğu Karadeniz'de nadir görülen travertenlerin bulunması, Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkı'nın tanıtımı için önemli bir çekim gücü oluşturmaktadır. Bununla birlikte tabiat parkının barındırdığı doğal ve kültürel çekiciliklerin ulusal ve uluslararası düzeyde yeterli ölçüde bilinmediği ortadadır. Tabiat parkının bu potansiyelinin Giresun ilindeki diğer doğal turistik çekiciliklerle birlikte ele alınması ve etkili tanıtım kampanyalarının yapılması, tabiat parkının Türkçe tanıtım broşürlerinin yanı sıra İngilizce, Gürcüce ve Arapça gibi yabancı dillerde de tanıtım broşürlerinin hazırlanması yararlı olabilir.

Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkı içerisinde herhangi yerleşme bulunmamasıyla birlikte yakınında Kuzalan Mahallesi ve Alancık Köyü gibi yerleşmeler vardır. Tabiat parkından burada yaşayan yerel halkın istifade etmesi için henüz dikkate değer bir girişim mevcut değildir. Tabiat parkı gibi koruma alanlarının daha iyi korunması için bu çevrede yaşayan ve o sahayı iyi tanıyan insanların desteğinin alınması gerekmektedir. Bilindiği gibi yerel halk desteğinin yeterince alınmadığı ve yerel halkın uzak tutulduğu koruma anlayışı doğru bir tutum değildir. Bu desteğin alınmasını sağlamak ve halktaki sahiplenme duygusunun canlandırılması için onlara ekonomik katkı yapılması, yerel işgücünden yararlanılması, tabiat parkında yerel rehberlerin görevlendirilmesi bu çevredeki yerel halkın yöresel ürünlerini satabileceği uygun ortamların oluşturulması yararlı olacaktır.

Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkı'nın hemen yakınında hidroelektrik santralının bulunması ve Giresun-Şebinkarahisar yolundaki çalışmalar gibi beşeri müdahaleler, bu bölgenin doğallığının bozulmasına ve turistik değerinin azalmasına neden olabileceği potansiyeli taşımaktadır. Enerji elde etmenin ve yol yapmanın, ülkemiz için gerekli olan yatırımlar olduğu bilinmekle birlikte, bunların yapılması sürecinde doğal ortamın korunmasına özen gösterilmesi, doğanın dengesinin bozulmasına neden olunmaması önem arz etmektedir.

Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkı, gerek kendi barındığı gerekse yakın çevresindeki köy ve yayla yerleşmelerinde mevcut olan doğal ve kültürel turistik çekiciliklerle dikkate değer bir potansiyele sahiptir. Dolayısıyla ekoturizm ve rekreasyon faaliyetlerinin sadece tabiat parkı bünyesinde değil çevresindeki yayla turizm merkezleriyle birlikte değerlendirilerek ele alınması ve bu bölgeye yönelik

turizm planlamaların yapılmasına ihtiyaç vardır. Zaten yaptığımız saha gözlemlerinde de tabiat parkını ziyaret edenlerin büyük çoğunluğunun yaylaları da ziyaret ettiği, birçoğunun yaylalara giderken yol üzerinde olması nedeniyle tabiat parkına da uğradıkları anlaşılmaktadır. Bu bağlamda bu çevrede günübirlik veya daha uzun süreli turlarla, içerisinde Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkı, Kulakkaya Yaylası, Kümbet Yaylası, Bektaş Yaylası ve Karagöl dağlarının da olduğu gezi rotaları oluşturularak turistlerin gezdirilmesi ve konaklama yaptırılması gerekmektedir. Böylelikle bir yandan turistlerin daha uzun süreli kalmaları ve daha çok yer görmeleri sağlanırken, diğer yandan da buradaki yerel ekonomik duruma daha fazla katkı yapılması mümkün olabilecektir.

Kuzalan Şelalesi içerisinde 2,5 km'ye yakın uzunlukta olan ve yürüyüş güzergahında travertenler, mağaralar, gözeler, anıt ağaçlar ve tarihi değirmenler gibi ilgi çekici unsurların olduğu yürüyüş yolları yapılmıştır. Bu durum tabiat parkının gezilmesi açısından oldukça yararlı bir düzenlemedir. Bununla birlikte yürüyüş yolunun hem oldukça eğimli hem de uzun olması, özellikle yaşlı ve çocuk ziyaretçiler için önemli bir engel teşkil etmektedir. Ayrıca yürüyüş güzergahı üzerindeki travertenler başta olmak üzere doğal güzellikler ve tarihi eserlere insanların bizzat temas etmelerinin önlenmesi için gerekli uyarı levhalarının ve barikatların olmadığı görülmektedir. Hatta mağara içerisinde yer alan bazı sarkıtların kırılmış olduğu gözlemlenmiştir. Bunun yanı sıra tabiat parkı içerisinde yaşam süren yabani hayvanların yaşam ve beslenme alışkanlıklarının korunması ve onları strese sokacak durumların oluşmaması önem arz etmektedir. Bunun için tabiat parkı içerisindeki ziyaretçilerin buradaki yaban hayatını strese sokacak davranışlarının önlenmesi, yaban hayvanlarının yaşam alışkanlıklarının bozulmasının önüne geçilmesi amacıyla uyarıcı bilgilendirmelerin yapılması, kalabalık gruplar yerine küçük gruplar halinde tabiat parkının gezilmesine gayret gösterilmesi, yaban hayatını rahatsız edebilecek düzeyde gürültü yapılmasının engellenmesi, bitki ve diğer doğal oluşumlara zarar verilmemesi için gerekli önlemlerin alınması gerekmektedir. Dolayısıyla bunlara benzer durumların meydana gelmemesi, bu doğal miras unsurlarına insanların doğrudan temas etmelerinin önlenmesi ve tahrip olmalarının önüne geçilmesi için uyarı levhalarının asılması, barikatların konulması ve park içerisinde koruma ve gözetleme görevi yapacak kişilerin bulundurulması yararlı olabilir.

Tabiat parkının Kuzalan Şelalesi kısmından günübirlik kullanım alanına erişim için kullanılan yaklaşık 6 km uzunluğunda olan ve yakın bir zaman da iyileştirme çalışmalarının yapılması planlanmakta olan yolun günümüzde bozuk zeminli olduğu görülmektedir. Bu bağlamda tabiat parkının Kuzalan Şelalesi kesimi ile günübirlik kullanım alanı arasındaki erişimin durumun kolaylaştırılması ve iyileştirilmesi için bu yolun ivedilikle iyileştirilmesi gereklidir. Ayrıca bu güzergah üzerinde gün içerisinde belli saatlerde kalkan minibüsler konularak, hem ziyaretçilerin günübirlik kullanım alanına daha kolay gitmeleri sağlanabilir hem de tabiat parkının yüksek kesimlerindeki günübirlik kullanım alanı gibi yerlerde ilerde oluşabilecek taşıt yoğunluğunun azaltılabilmesine katkı sağlanabilir. Buna ek olarak tabiat parkının günübirlik kullanım alanının ve yaylalar kesiminin bulunduğu yükseltisi fazla olan yerlerine kış mevsiminde erişim oldukça zor olmakta hatta zaman zaman yol kapanabilmektedir. Dolayısıyla ilerleyen yıllarda bu kesimlere yapılması planlanan konaklama ve yeme içme mekanlarına olan erişimde sıkıntıya düşülmemesi için alınacak önlemlerin planlanması yararlı olacaktır.

Kuzalan Şelalesi ve çevresinin tabiat parkı olarak ilan edilmesi henüz yeni olduğu için ekoturizm ve rekreasyon faaliyetleriyle ilgili tesisleşme tam anlamıyla bitirilememiştir. Bununla birlikte buna yönelik çalışmalar devam etmektedir. Bu sahanın tabiat parkı olarak koruma altında bulunması, buradaki doğal ve kültürel değerlerinin yaşatılması ve gelecek nesillere doğallığını büyük ölçüde koruyarak aktarılması için oldukça önem taşımaktadır. Giresun ilindeki buna benzer sahaların da bu türden koruma statüleriyle koruma altına alınması ve tabiat parklarının sayısının artırılması, ildeki hassas doğal alanların hayatiyeti için gereklidir.

Çalışmamızı bitirirken son olarak şunları söyleyebiliriz ki millipark düzeyinde kaynak potansiyeline sahip olduğu anlaşılan Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkı, yakın çevresiyle birlikte oldukça ilgi çekici doğal, tarihi ve kültürel çekiciliklere sahiptir. Tabiat parkının var olan bu potansiyelinin değerlendirilmesi sürecindeki en önemli husus, bu doğal ve kültürel mirasın zarar görmemesi ve gelecek nesillere bünyesindekilerin korunarak aktarılmasıdır. Bu yüzden tabiat parkı ve yakın çevresinde ekoturizm faaliyetleri gibi doğal ortama saygılı turizm faaliyetlerinin geliştirilmesi, yapılacak turizm ve rekreasyon faaliyetlerinde sürdürülebilirlik ilkesinin hassasiyetle uygulanması, yerel halkın tabiat parkıyla olan bağlantısının ve sahiplenme duygusunun güçlendirilmesi, taşıma kapasitesine dikkat edilmesi, tabiat parkının özellikle Kuzalan Şelalesi kesiminde yoğunluğun azaltılması ve tabiat parkının diğer yerlerine doğru bu yoğunluğun yönlendirilmesi, tabiat parkının yakın çevresindeki turistik çekiciliklerle beraber değerlendirilmesi ve tabiat parkında doğal ve kültürel güzelliklerin korunmasına ve varlıklarını sürdürmelerine azami dikkat edilmesi önem taşımaktadır. Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkı'nın da bulunduğu Doğu Karadeniz Bölümü, ülkemizdeki diğer turistik destinasyonlara göre doğallığını daha fazla koruyan ve daha az bozulmuş olan bir durumdadır. Dolayısıyla bu bölgede geliştirilmesi düşünülen turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin bu durum göz önünde bulundurularak yapılması ve bu hassas doğal mekanların özgünlüğünün sürdürülmesine dikkat edilmesi oldukça önem arz etmektedir.

Teşekkür

Bu çalışmanın hazırlanmasında ve tabiat parkıyla ilgili bilgi elde edilmesinde bizlere yardımcı olan başta Giresun Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü Giresun Şube Müdürü Sayın Ertan KUDUBAN'a, saha etütlerinde bizlere rehberlik eden Orman Muhafaza memuru Metin KOÇ'a, saha etütlerinde bizlere eşlik eden ve değerli katkılar yapan Giresun Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü öğretim üyesi Yrd. Doç.Dr. Eren ŞENOL'a ve araştırma görevlisi Cüneyt AKTAŞ'a teşekkür ederiz.

KAYNAKÇA

- Altun, İ.E., (2013), *Giresun-G 40 Paftası*, Türkiye Jeoloji Haritaları, MTA, Jeoloji Etütleri Dairesi, N0:186, Ankara.
- Anonim, (1985), *Giresun İli Arazi Varlığı ve Arazilerin Tarımsal Kullanma Uygunluğu*, Tarım, Orman ve Köy İşleri Bakanlığı, Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Etüd ve Proje Dairesi Başkanlığı, Ankara.
- Anonim, (1987), *Giresun İli Arazi Varlığı*, Tarım, Orman ve Köy İşleri Bakanlığı, Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü Yayınları, İl Rapor No:28, Ankara.
- Anonim, (2017a), *2016 yılı Giresun İl Çevre Durum Raporu*, Giresun Valiliği, Giresun Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, Giresun.
- Anonim (2017b), *Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü Sorumluluğundaki Statülü Korunan Alanlar*, Erişim Adresi: <http://www.milliparklar.gov.tr/korunanalanlar/korunanalan1.htm>-Erişim Tarihi: 29.08.2017).
- Anonim, (2017c), *Kuzalan Şelalesi Tabiat Parkı Ön Etüd Raporu*, Giresun Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü Giresun Şube Müdürlüğü, Giresun.
- Anşin, R., (1981), "Doğu Karadeniz Bölgesi Sahil ve İç Kesimlerinde Yayılan Ana Vejetasyon Tipleri", *K.T.Ü. Orman Fakültesi Dergisi*, Cilt 4.1, S.14-25.

- Bekdemir, Ü., (2004), *Bulancak Kenti (Kuruluşu-Gelişmesi ve Fonksiyonel Özellikleri Yönünden)* Çizgi Kitabevi, Konya.
- Bekdemir, Ü. ve Sezer, İ., (2016), “Yedi Değirmenler ve Mağarası Tabiat Parkı'nın Coğrafi Özellikleri İle Ekoturizm Olanaklarının Değerlendirilmesi”, *Doğu Coğrafya Dergisi*, Cilt:21 Sayı:36, S. 43-78.
- Doğanay, H. ve Zaman, S., (2013), *Türkiye Turizm Coğrafyası*, Pegem Akademi, Ankara.
- Erinç, S., (1945), “Kuzey Anadolu Dağlarının Ordu-Giresun Kesiminde Landsaft Şeritleri”, *Türk Coğrafya Dergisi*, Sayı: 7-8, S.119-140, İstanbul.
- Eskiçırak, D., (2009), *Doğu Karadeniz Bölgesi Geleneksel Konutlarının Değerlendirilmesine Yönelik Yapım Sistemi ve Malzeme Kullanımı Analizi Örnek Konutların Mevcut Durum Değerlendirilmesi* (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Fatsa, M., (2010), *XV ve XVI. Yüzyıllarda Giresun (Sosyal ve Ekonomik Hayat)*, Giresun İl Özel İdaresi Kültür Serisi-1, Bilge Ajans Yayın Matbaa, Ankara.
- Hoşgören, Y., (2003), *Jeomorfoloji'nin Ana Çizgileri II*, Çantay Kitabevi, İstanbul.
- MGM, (2017), Giresun Meteoroloji İstasyonu'na ve Giresun ilindeki Çeşitli İstasyonlara Ait Uzun Yıllık Gözlem Verileri, Meteoroloji Genel Müdürlüğü, Ankara.
- İzbirak, R., (1992), *Coğrafya Terimleri Sözlüğü*, MEB Yayınevi, Ankara.
- Ketin, İ., (1966), “Anadolu'nun Tektonik Birlikleri”, *MTA Dergisi*, Sayı:66, S. 20-34.
- MTA, (2013), *Giresun G 40 Paftası Jeoloji Haritası*, Ölçek: 1/100000, Ankara.
- Özgüner, O., (1970), *Köyde Mimari Doğu Karadeniz*, ODTÜ Mimarlık Fakültesi, Ankara.
- Polat, S., (2011), “Türkiye’de Traverten Oluşumu, Yayılış Alanı ve Korunması”, *Marmara Coğrafya Dergisi*, Sayı: 23, S. 389-428.
- Schultze-Westrum H., (1961), “Giresun Civarındaki Aksu Deresinin Jeolojik Profili”, *MTA Dergisi*, Sayı:57, S. 63-71.
- Sever, R. ve Koca, H., (2003), “Giresun Ormanları ve Başlıca Sorunlar”, *Yeşil Giresun Gazetesine Göre Cumhuriyetin İlk Yıllarında Giresun Sempozyum Bildirileri*, Ümit Ofset Mat. S. 117-128, Ankara.
- Sever, R., (2015), “*Fiziki Coğrafya*”, (Editörler: Ü.Bekdemir ve M. Fatsa), *Geçmişten Günümüze Giresun*, Giresun İl Özel İdaresi Kültür Serisi, No:4, S. 92-139, Giresun.
- Sezer, İ., (2015), “Koç Kayası Tabiat Parkı'nın Ekoturizm Olanakları Açısından Değerlendirilmesi”, *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi* Sayı :12, S.171-206.
- Sezer İ., (2016), “Ağaçbaşı Tabiat Parkı ve Yakın Çevresinin Coğrafi Özellikleri ile Ekoturizm Olanaklarının Değerlendirilmesi”, *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 11(2), 1085-1112.
- Tunçel, H., Gürgen, G., Çiçek, İ., Doğu, A.F., (2004), “Doğu Karadeniz Dağlarında Yaylacılık”, *Firat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 14, Sayı: 2, Sayfa: 49-66, Elazığ.

Uzun, A., Zeybek, H.İ., Yılmaz, C., Bahadır, M., (2015), “Aksu Çayı Traverten Mağaraları, Giresun”, *Marmara Coğrafya Dergisi*, Sayı: 31, S.243-257.

Yiğitbaş E., (2006), “Pontidler; Tanımı, İç Ayırtları, Tektonik Düzenlenimi ve Anlamı: Kuzey Anadolu'nun Mesozoyik Evrimi”, *59. Türkiye Jeoloji Kurultayı (20-24 Mart 2006)*, S.58-59, Ankara/Türkiye.

www.tuik.govtr/(Erişim Tarihi: 18.09.2017).